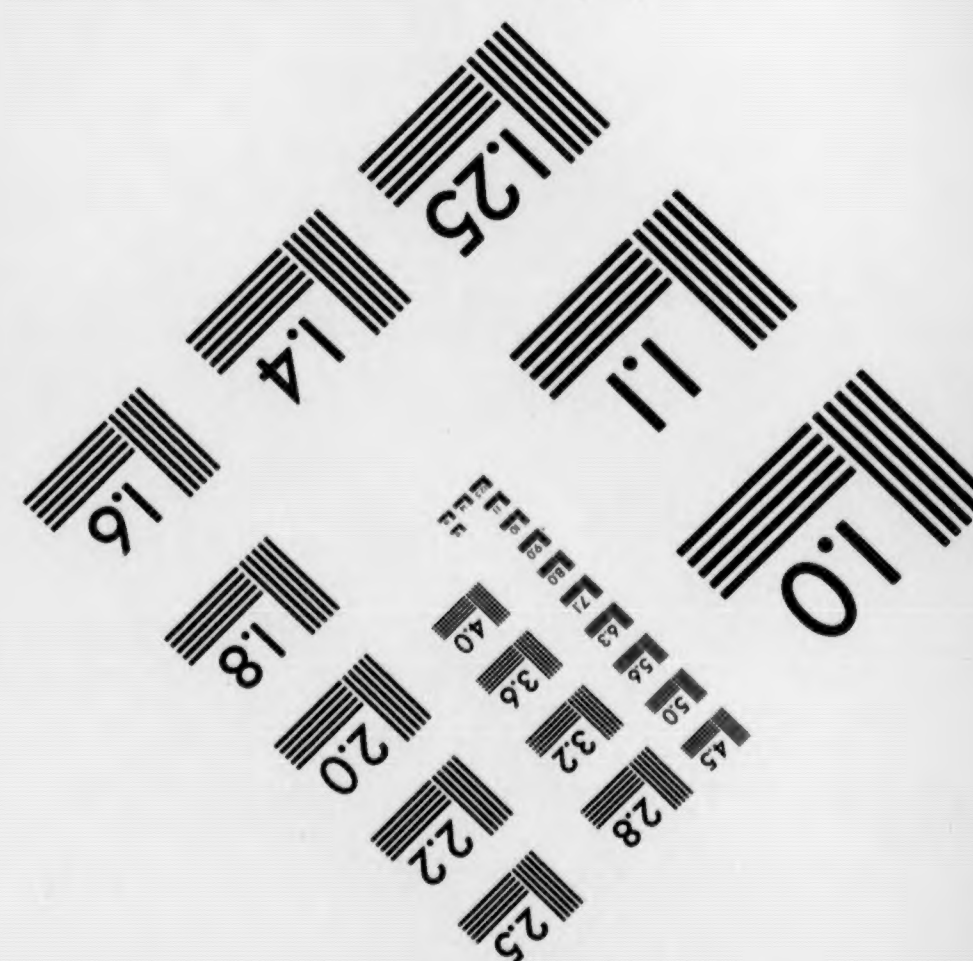
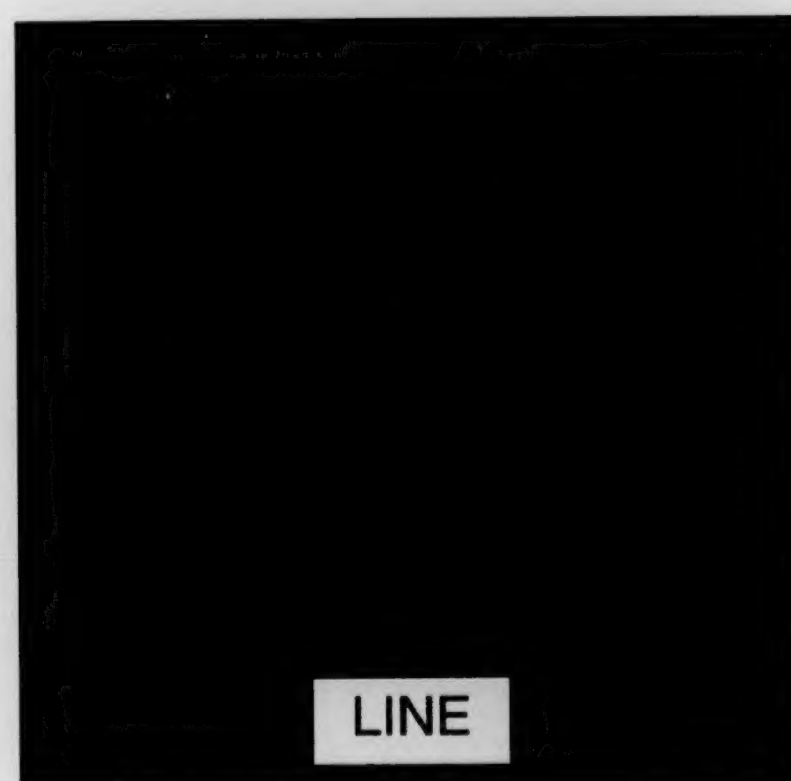
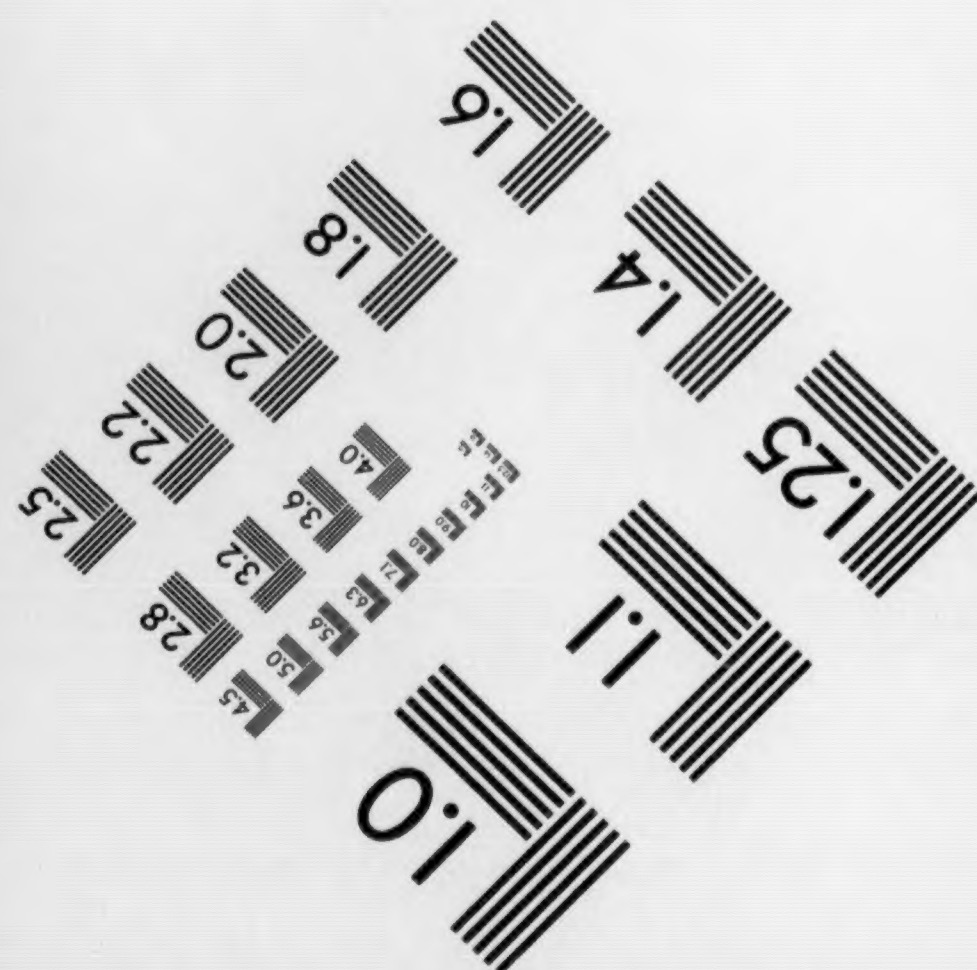
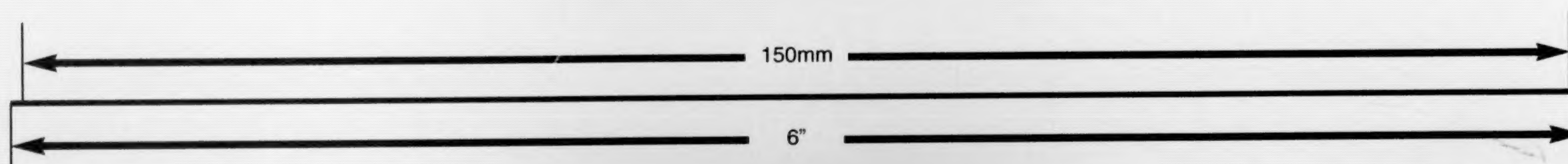
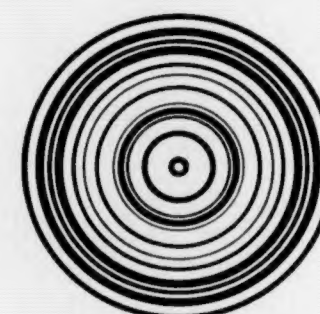
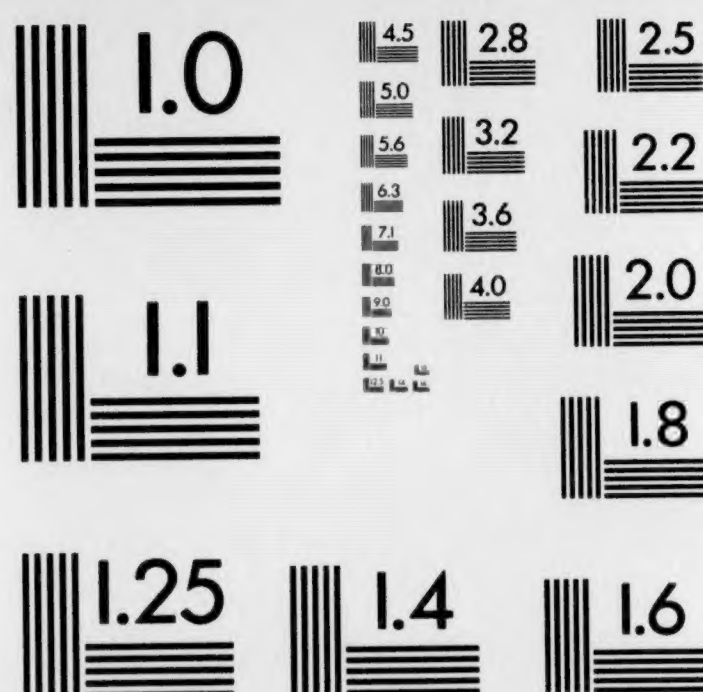
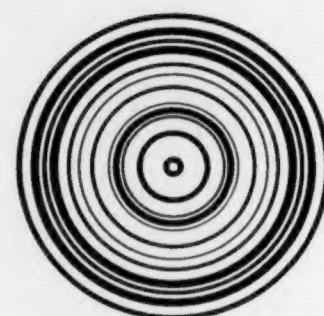
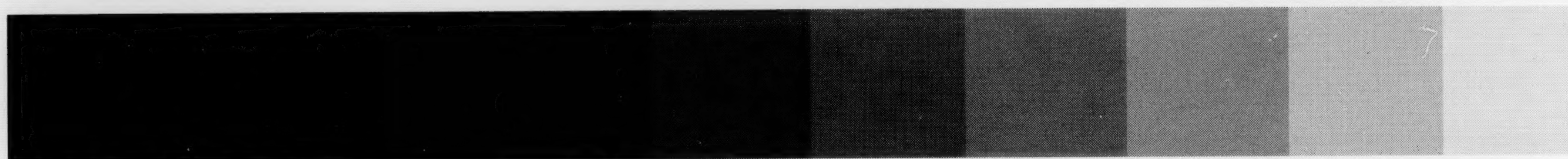
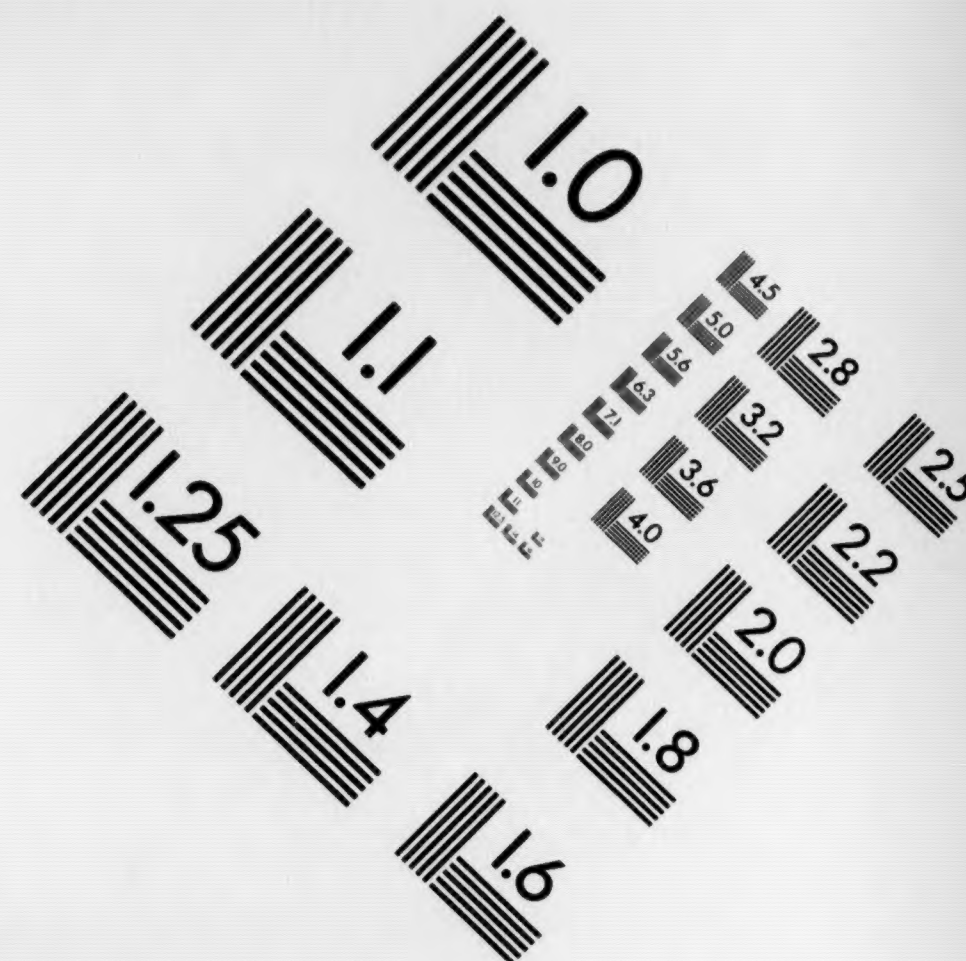
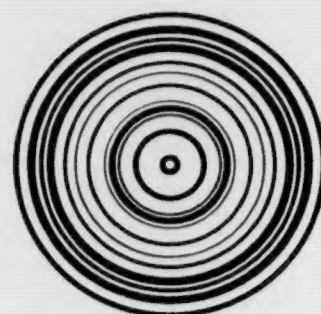
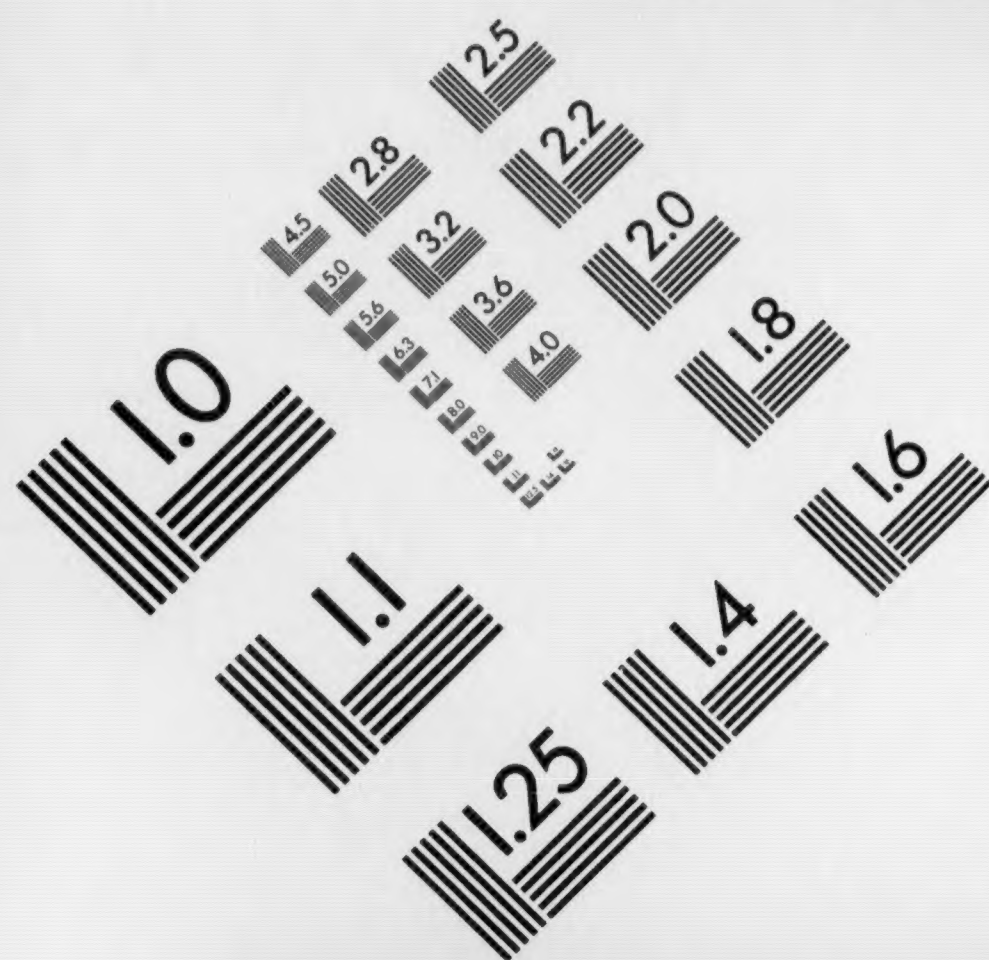

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.

It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.

Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

THE JOURNAL
OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
VOLUME 10
PART 1
1880

Microfilmed 2005
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2005-1899.14

**Di hayrat-komedye: a
pyese in 4 aktn.
Odes, 1911.**

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2005- 1899.14

Di hayrat-komedye : a pyese in 4 aktn.
Odes : ferlag bukhhandlung gebrider Bletnitski, 1911.
76 p.

1. Yiddish drama.--lcsh
I. Ukraine-Odesa

ID : NXYH03-B3958
CALL #: /40583

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio

X 10.0

שמעון יושקעוויטש.

די הייראטם
קאמעדיע

אין פיער אקטען.

פרייז 40 גאלד

אדעם.

דרוק פון ח. נ. ביאליק און ש. בורישקין.
1910.

שמעון יושקעוויטש.

די הייראט-קאמערע

א פיעסע אין 4 אַקטען.

ארעם.

דרוק פון ה. נ. ביאליק און ש. בורישקין.

1910.

די פערזאנען:

ס'אמט גאלדמאן.

אלי. זיין ווייב.

ווערע קינדער:	{	מישע.
		גרישע.
		סעני.
		אני.

ס'אני. גאלדמאן פלעממעניצע. אגומאויסטקע.

יעפים ראנען. גאלדמאן שותף.

דארע. זיין ווייב.

בריק. דיענט ביי גאלדמאן אין קאנטאר.

מאיר. יאנקעלעוויטש. א מעקלער.

מאדאם שניידערמאן.

מאדאם שעפעלעוויטש.

מאדאם פונשמיין.

מאדאם וואלף.

מאדאם שולץ.

מאדאם מאיר.

מאדאם קאלאוויי.

מאדאם בן.

מאטילדע. א בעדיענערין.

ווייבער. קראנקע.

קראנקע.

ביים דאקטאר שעמלע.

ערשטער אַקט.

(א סטאַלאָווע ביי גאלדמאַנען אין שטוב).

אַ ל. הערר בריק! אַנאַמאַל! דוד'וויטש! וואָס מ'הוט איהר? שמעקט

אויף! איך בין איין אַרענטליכע פרוי. איך האָב לייעב מיין מאַנ.

ברי. (אויף די קניען. טולעט זיך צו איהרע פיס). יא, יא, דו ביזט איין

אַרענטליכע פרוי. נאָר לייעב-האַבען איז דען אונאַרענטליך?

פיהלען דאָס העכסטע גליק איז דען נישט קיין חיות?

אַ ל. נעהמט מיך נישט אַרום! וואָס מ'הוט איהר? קיין איין מאַנסביל

האַט זיך נאָך צו מיר קינמאַל נישט צוגעריהרט. איך בין דאָך

איין אַרענטליכע פרוי... וואו בין איך? וואָס מ'הוט זיך עס מיט

מיר? הערר בריק, איהר בענוטצט זיך מיט אייער כח? מען

דאַרף נישט, מען דאַרף נישט. הערט-אויף! איך האָב לייעב

מיין מאַנ.

ברי. (נעהמט זי אַרום). נין, נין, דו האָסט איהם נישט לייעב. דו האָסט

מיך לייעב. זאג: יא, נה, זאג נישט, — מ'הו נאָר אַ שאַקעל מיט'ן

קאַפּ. יא, יא? מיין פאַרשוין! מיין גליק! נעכט שלאָף איך נישט.

איך געה-אויס פאַר לייעבשאַפּט... (העכט זיך אויף פון די קניען).

אַ ל. (שוועד). לאָזט מיך... הערט-אויף...

ברי. לעג אַנידער דיין קעפּעלע צו מיר אויף די פלייצעס. אַט אוי.

מ'הו אַ קוק אויף מיר. האָסט מיך לייעב? האָסט לייעב?

אַ ל. (מיט אַ זיפּן, שטיל). יא (פערמאַכט די אויגען).

ברי. יא? איך וועל דיר דערשטיקען אין מינע הענט. ווי? האָט עס

געוואָנט: יא! זי האָט דאָך עס נישט געוואָנט, — זי האָט נאָר

צערמליך אַ שושקע געמ'הו... (נעהמט זי אַרום).

אַ ל. ווען-ושע האָט איהר מיך לייעב בעקומען?

בריק. (קוקט זיך ארום. מיט א צערמליכען פערדראס). מען דארף שוין, אליטשקע, זאגן: דו...

אלי. (נאטיוו). מען דארף? ס'איז נאמנהיג? (שמיל). ווען זשע האסטו מיך ליעב בעקומען?

בריק. איך וועל דיר דערשטיקען אין מינע הענט... פונ'ם ערשטען מאג אן! הייס און צערמליך! (קוקט זיך ארום. ערנסט). און איצטער, מיין שווערע, ערלויב מיר אוועקצעהען: איך האב זעהר מורא, מען זאל אונז דא נישט מרעפערן...

אלי. האט קיין מורא נישט: איך האב א נומען אויפער (טרויערש). איך האב זיך פערלעכט? ווער? איך? מיר גלויבט זיך נישט, אז איך בין א מומער פון פיער קינדער.

בריק. נו, יא—דו, דו. וואס זשע איז דא אזוינס? וועמען-זשע דארפטו ליעב האבען? דעם מאגן? וועלכע פרוי האט דען איצטער ליעב איהר מאגן? נו, טהו-זשע מיך א קוש... וואס פאר וואונדער-שניגע אויגען ביי דיר זענען!

אלי. איך בין ווי אין א הלום... ווער האט עס געזאגט: טהו מיך א קוש?

בריק. איך האב געזאגט, איך האב געזאגט. (קושט זי. ערנסט). אליטשקע, ווען-זשע וועלען מיר זיך מיט דיר זעהען? בעשמים א צייט, שוין?

בריק. יא, שוין, שוין און שוין. איך קען נישט לעבען אהן דיר. איך קען מעהר נישט ווארטען. בעשמים מיר א בעגעגעניש.

אלי. און מיין רעפוטאציע? וואס וועט זיין מיט מיין רעפוטאציע?

בריק. ווי הייסט—וואס וועט זיין? מיט איהר וועט נאר נישט ווערען. די רעפוטאציע וועט זיך בליבען א רעפוטאציע. און וואס מאכט עס דען אויס, ווען מיר האבען ליעב איינס דעם אנדערן? און לסוף וויל איך מאכן נישט, דו זאלסט געהערען סיאמען; דו געהערסט איצטער מיר, דו ביזט מינע (קושט זי).

אלי. (שטויסט איהם בלומ'שט אפ פון זיך). טהו מיט מיר, וואס דו ווילסט... (זיפט).

בריק. איך האב דיר שרעקליך ליעב! (נעהמט זי ארום; נאר שפרינגט תכף אפ

דערשראקען. עס לויפט אריין סעני מיט א ראנען אויף די פלויצעס. דער קארטו אויף אויט).

סעני. מאמע, גיעב עסען, גיעב עסען. (שטעהט-אויף-שטרענג). וואס איז'ס פאר אנאג, סעני? דו ביזט נאך נישט דער טאטע. דו האדעוועסט אונז נאך ניט. האסט געקענט אריין און זאגן שמיל: מאמאשענקע, איך בין זעהר הונגעריג, ווען וועלען מיר עסען מיטמאג?

סעני. איך וויל אבער אזוי עסען (לויפט אוועק). אלי. (מיט אויפן). אט זעהט מיר, אנאטאלי דוד'אויטש, ס'א לעבען ביי מיר איז? קינדער, בעל-הבת'ישקייט, דער מאגן... (הערט זיך איהן). סיאמע איז געקומען. (שושקענדיג). מארגען אין אבענד אכט דעם זיגער... (נעהט אויף זיך ארויס).

גאלדמאגן. (נעהט אריין). אליטשקע, אליטשקע, וואו ביזטו? א, אנא-טאלי דוד'אויטש? איהר דארפט מיך? אליטשקע, וואו-זשע ביזטו?

בריק. מען דארף אוועקשיקען די מאלאטילקעס. גאלדמאגן. און וואו איז יעפים?

בריק. ס'איז שוין א שעה צוויי, אז יעפים פאולאויטש איז אוועק פון קאנטאר.

גאלדמאגן. גוט מארגען! וואס זשע איז ער עפעס אויך אוועק? (שפייט). מיט דעם דאזיגען מענטשען קען מען בפירוש קיין גע-שעפטען ניט פיהרען. ס'איז שוין א רעכטער שותף! איך האב היינט געהאט אכוח מיט די דייטשען פון שטומגארט; ער האט דאך עס געוואוסט—דער רוח זאל איהם געהען... נו, געהט, איך וועל שוין דא אליין אויסקומען (בריק נעהט אוועק). אליטשקע! (האמט זי). אליטשקע! אליטשקע!

אלי. (נעהט אריין). נו, אט איז אליטשקע, וואס איז?

גאלדמאגן. נאר נישט. אליטשקע, אליטשקע!

אלי. ביזט פון זיגען אראפ? איך בין דאך דא? דו מוזט וועלען עסען, וואס דו שרייסט אזוי?

גאלדמאגן. האט זיך קוים אנגעמויסען, פערשטעהט זיך. וואס-זשע

איז אויפ'ן טיש קיין פערבייסקינישטא? מיט וואס ביזטו עס
אזוי פערנומען גאנצע מעג? אז איך ארבייט דארטען, דארפסט
דו ארבייטען דא.

אלי (בעלידיגט). פערשטעהט זיך, איך בין מיט גאר נישט פערנומען.
איך מאגן גאנצע מעג.

גאלדמאן. ווי האט זיך שוין בעלידיגט. וואס האב איך דיר אזוינס
געזאגט? גייע דו ליפען. רוף די קינדער און הייס דערלאנגען
צום טיש. איין אינדעמסקע וועט זיין?

אלי (שטעלט זיך אפ). צו וואס דארפסטו די אינדעמסקע?

גאלדמאן. ווי הייסט—צו וואס איך האב געכמען צעהען מאהל נאכ-
אנאנד איבערגע'חור'ט, אז צו מיטמאג זאל היינט זיין איין
אינדעמסקע, און ווי פרעגט מיך איצטער: צו וואס (שטייט).
איך וועל די שטוב איבערקעהרען, אז ס'וועט נישט זיין קיין
אינדעמסקע.

אלי. נו, הער-ושע אויף, סיאמאטשקע, ביזט דאך איין אינטעליגענט-
נער מענטש. וועסט נישט שטארבען, חלילה, פון א הנהנדעל אויך.
גאלדמאן. דו וועסט מיר נישט אופהערען דולען א קאפ מיט דיין
אינטעליגענטעם מענטשען? איין אינדעמסקע וויל איך! וועסט
נישט שטארבען אי פון א הנהנדעל... פופצעהן שעה ארבייט איך
אין קאנטאר און מעג עסען איין אינדעמסקע, אז איך וויל.

אלי (וויל זיך כלומר שט צעוויינען). דו האסט מיך שוין נישט לייעב.

גאלדמאן. גוט מארגען! וואס איז? וואס איך האב דיר געמאכט איין
אויסרעד? (שרייט). איך האב דיר לייעב, איך האב דיר לייעב און
לאז שוין זיין א הנהנדעל! קום עסען.

אלי. האסט מיך נישט לייעב, סיאמאטשקע; איך זעה עס שוין לאנג. יא,
יא, מיך וועסטו נישט גארען. אט דארף איך ביי דיר געהען א
פאר האנדערט קערבליך און געהן אינקויפען וואס עס איז פאר
די קינדער. — און איך האב דיר מורא עס צו זאגען. ווי נמאס
ס'איז מיר דאס לעבען געווארען...

גאלדמאן (איז כעס). ווי נמאס זענען מיר דייןע קינדער מיט דייןע
הוצאות!

אלי. צו וואס-ושע האסטו געוואלט אסך קינדער? פיעל קינדער
פארדערען גרויסע הוצאות. א גליק נאך, וואס איך האב זיך אפ-
געזאגט זיי צו האבען; ווען נישט, וואלט ביי אונז אנטשטאט
פיער—א דומץ געוועזען.

גאלדמאן. וואלט געווען א דומץ... דערפאר וואלטען מיר אבער גע-
לעבט ליטען-גלייך. דאס זענען אלץ אונזערע וויסטע נייע מא-
דעס! נאך וואס האט מען דערפון צו רעדען? זאג בעסטער, ווי
פיעל געלט דארפסטו? און פאר וואס פרעגסט דו נישט, אליטשקע,
וואו איך בין געווען?

אלי. וועסט אלליין זאגען.

גאלדמאן. איך בין גאר-וואס פון די דייטשען, דאכט זיך, אז ברענגער'ס
אגענטור וועט, ווי עס ווייזט מיר אויס, אריבער אין אונזערע הענט.
אין שטוטגארט איז מען מיט די ברענגערס גאר נישט צופרייע-
דען.

אלי. זעה נאך! אין אונזערע הענט? פאר וואס-ושע האסטו עס מיר
באלד נישט געזאגט? נו, זאג אלליין, סיאמאטשקע, האסטו בעדארפט
אויפהעבען א געשרי איבער איין אינדעמסקע? דאס איז דאך
איין עשרות!

גאלדמאן. אוראי—איין עשרות! נו, גייע שוין די ליפען און קום עסען.
איך האב זיך שוין, אליטשקע, זעהר אויסגעהונגערט.

אלי. ווי באלד אזוי, סיאמאטשקע, מאג גייע-ושע מיר איצטער דריי הונט-
דערט רובל, — איך וועל זיך אויך עפעס קויפען.

גאלדמאן. אט אזוי האב איך אי געוואוסט, וואס עפעס נאך דריי הונט-
דערט פאר וואס נישט פינף? (בעמערקט איהר גרימאסע). נו,
נא, געהם דריי הונדערט, איך שאטץ דאך דיר טייערער פון אלע
ווייבער אויף דער וועלט (געהט ארויס דאס בייטעל פון קעשעני).
איצטער וויל זי שוין נישט, נו, געהם-ושע, מהו מיר צו לייעב.

אלי. נאך צו לייעב די קינדער געהם איך (רופט). קינדער, עסען!
(קלינגט).

גאלדמאן (שרייט פרעהליר). קינדער, עסען, עסען! (עס געהען אריין:
מישע, גרישע, סעני און אני, זענען זיך פענאנדער, אני געהט צו צום פאטער

און קושט איהם). זאג-זשע. אלימשיקע. מען זאל שוין דערלאנגען.
אלי. אט טראגט מען שוין (א דיענסט-מיידעל טראגט אריין דאס עמען. גאלדמאן
פערבינדט זיך מיט א סאלפעטקע).

גאלדמאן. וואס הערט זיך מיט די גייע עקואמענעס, מישע?
מישע. וועלכע עקואמענעס, טאמער? איך האב דאך נאך יענע וואך
דעם לעצטען געענדיגט.

אלי. דו קענסט דאך דעם טאמען דינעם: א סך זאכען געדענקט ער...
גאלדמאן. וואס איז פאר א געלעכטער, סעניו יענע וואך, זאגסטו?
ס'איז מיר גאר פון זינן ארויס. אלימשיקע, וועסט זאגען דער
קאכין, אז די יוד איז היינט זעהר א גוטע, — און געס מיר
אן א גלעזעל וויין אט פון יענעם בומעל (קנאקט מיט'ן צונג). וואו-
זשע איז דאס בוימאל, דער עסיג? און וואו איז די הארמשיצע?
(זי דערלאנגט איהם). די זאלץ... (צו מישען). די פאפיערען האסטו
שוין דערלאנגט?

מישע. ס'איז נאך פריה. טאמע. און ס'ווייסיג וועט מען מיר אין או-
נווערסטיטעט נישט צונעהמען.

גאלדמאן. וואס איז, מישענקע? ביי דיר איז דאך א גוטער אמעס-
טאט.

מישע. ווייל איך בין א יוד.

אלי. איך האב דיר געזאגט, ס'אמע, אז טען דארף די קינדער לכתחלה
שיקען קיין אויסלאנד זיך לערנען. וואס טהוט מען אזונד
מיט מישען?

גאלדמאן. מיר וועלען געפינען וואס צו טהון. כ'וועל איהם נעהמען
אין קאנטאר אריין. און א מעשה מיט איין עק, געס מיר אן
וויין פון דער דאזיגער פלאש.

אלי. האסט אָנגעהויבען צו פיעל טרינקען ביים עמען. ס'איז דאך
דיר שערליך...

מישע. ניט דערויף האב איך דאך זיך געלעהרנט, איך זאל ארבייטען
אין קאנטאר. ס'איז מיר גאר א חרוש, טאמע, וואס דו לענסט
עס מיר פאר.

גאלדמאן (אויפגערייזט). דיענען ביים טאמען אין קאנטאר איז כלל

נישט ערגער ווי צו זיין אדאקטאר, איין אינושענער אָדער איין
אדוואקאט. ס'איז נאך אפשר בעסער. אלימשיקע, ווייטער.
מישע (בעטער). לאמיר זיך ניט קריגען, לאמיר זיך נישט קריגען.
גרישע. טאמע, איך האב היינט זעהר איין אינטערעסאנטען בריעף
ערהאלטען פונם פעטער יוסי.

גאלדמאן. נו, וואס שרייבט דיר דער שוטה?

גרישע. ער איז ניט קיין שוטה. אט לייען איבער זיין בריעף (נעהמט
ארויס פון קעשעני און דערלאנגט איהם). וועגען אלץ איז דא פאראהן:

וועגען די קאלאניעס, וועגען דער צוקונפט...

גאלדמאן (לייענט פאר-זיך). שוטה... הערסט, אלימשיקע? ער רופט
אונז אלעמען אין פלשתינה... פון קינדווייז-אן איז ער געווען איין
אידיאט און וועט אזא אויך פערפלייבען. און דאס שרייבט מיין
ברודער? נון, איך קען אזוינע נארישקייטען ניט לייענען.
א היים... נא דיר א היים! (שפייט און ווארפט גרישען דעם בריף).

גרישע (בעליידיגט). און איך האב זיין בריעף מיט פערגעניגען גע-
ליענט. דאס שרייבט ער דאך וועגען אונזער היים. איך האב
געוויינט, בשעת איך האב עס געליענט... טאמע, ווען דו וואלט
מיר לאזען צום פעטער יוסי...

גאלדמאן. אדרא! אט-א-באלד שיק איך דיר אפ און פלשתינה...
הערסט, אלימשיקע? אט וועגען דינע קינדער; ארבייט פאר זיי,
דערה מיט'ן מוח, ווער אויסגעריסען, שלעך ניט דורך נעכט, —
און ער טראכט דיר אויף אויף מארגען א פלשתינה... און ווען
ניט פלשתינה, איז א דעמאקראטי... פורמשיע ניט, איך בעט דיר.
פלשתינה האט נאך קיינעם נישט אָנגעהאדעוועט. אט וואו זי
ליענט ביי אונז — אייער פלשתינה! (ווייזט אויפ'ן הארצען). משוגעים,
אידיאטען... געס מיר אן, אלימשיקע, אביסעל וויין.

אלי. וואס זיי טראכטען גאר אויף... פאר-צוויי-יאָהרען וועגען אי גרישע,
אי מישע געוועזען דעמאקראטען... געדענקסט, גרישע, ווי דו
פלענסט מיט מיר רעדען פאר-צוויי-יאָהרען?

גרישע (גע'עקשו'ט). איך געדענק גאר נישט.

גאלדמאן. געפעלט דיר דער ענטפער, א? ס'איז דיין ערציהונג

אלימסקע. דאס דארף מען דיר זאגן אדאנק.
אלי. וואס עפעס—מיר? איך האב איהם דען געלעהרנט ווין אדע.
מאקראט, אדער לעב האבען פלשתינה? דאס האסט דו אויף זי
נישט אכטונג געגעבען. נעהם שוין מאראזשענע.
גאלדמאן. לאז מיר צו רוה מיט דינע קינדער. קיינמאהל קען מען
איבער זי רוהיג נישט אפעסען. געס מיר אן נאך א ביסעל
ווין (אין דער מיר בעווייט זיך יענקעלעוויטש. גאלדמאן ווערט פרעהליך).
אהא, הערר מאיר יענקעלעוויטש? געהט אריין, געהט אריין!
יענקעלעוויטש (אין אלימסקער אין א קאפעליוש; אין האנט—א זאגטיק). וויט
מיר מוחל—איך האב נישט געוואוסט, אז איהר מיטמאגט.
גאלדמאן. נו, איז דאך אוראיי רעכט. געהט אריין, פערבייסט אביסעל
מאראזשענע (יענקעלעוויטש געהט אריין און שטעלט דעם זאגטיק אין א
ווינקעל).
יענקעלעוויטש. איך? מאראזשענע? קיינמאהל האב איך קיין מא-
ראזשענע נישט געגעסען און וועל עס נישט עסען. וואס איז
פאר א מאכל—מאראזשענע? (צו אלי). נין, נין, מאדאם
גאלדמאן, וויט זיך נאך אפילו נישט ממריח.
גאלדמאן (לאכט). געב איהם, געב איהם, אלימסקע.
יענקעלעוויטש (לאכט מיט הויפה). נו, צוליבע איך אביסעלע וועל
איך פערבייסען. (זעצט זיך צו אויף א בענקעל און הויכט אן עסען, מא-
בענדיג פערשיידענע גרימאסען. די קינדער געהען ארויס).
גאלדמאן (לאכט). נו, געשמאק?
יענקעלעוויטש. א שאלה! מעס נן-עדן! און אזוי קאלט איז עס...
גאלדמאן. אפשר נאך אביסעל?
יענקעלעוויטש (בעטער). גאט בעהיט! איך בין שוין זאט.
אלי. וואס מהוסמו, סיאמע? ער איז נאך אפשר הונגעריג, און דו
ביזט איהם מיט מאראזשענע מכבד.
יענקעלעוויטש. וואס איז דא אזוינס? יעדער מעקלער איז
הונגעריג ביז נאכט. האט קיין יסורים נישט, מאדאם
גאלדמאן, מען איז געוואהנט דערצו... הערר גאלדמאן, איך
האב א קונה.

גאלדמאן. איך בעט איך רחמים, רעדט וואס איהר ווילט, נאך
נישט וועגען געשעפט. נו, נאך אנלעזעל ווין און אסוף
(ניעסט און). היינט, יענקעלעוויטש, האב איך געענדיגט מיט די
דייטשען. איהר האט שוין מסתמא געהערט דערפון?... און מיין
ווען קלאגט זיך, אז מען געהט איהם נישט צו און אונזער-
סימטע אריין. מען מעג איהם שוין נישט צונעהמען: איך שפין
זיך שוין אויס אויף זיך מיט זייערע אונזערסימטען.
יענקעלעוויטש. מיין ווען ענדיגט איך די גימנאזיע—נאך איבער-
א-יאהר, אם ירצה השם.
אלי. איך געה אין די קלימסקע, סיאמע.
גאלדמאן. געה, געה, מיין טייערע! (אלי געהט אוועק). און נאך וואס ענדיגט
ער? איהר זענט דאך א שוטה, יענקעלעוויטש! צו וואס שוין
איינער ווען די גימנאזיע? ער זאל דערנאך זאגן: מען געהט
נישט צו? ויצט אט דא, און איך וועל זיך אביסעל צולעגען.
איך האב לעב נאך מיטמאג אביסעל אויסציהען זיך, פענאג-
דערשפילען דעם זשילעמעל... איך האב אביסעל איבעריגס
אויסגעטרונקען... נו, נישקשה, איהר וועט דאך מוחל זיין?
(לאכט). ווין איז דאך דערויף בעשאפען, מען זאל איהם
מדינקען... און, צווישען אונז רעדענדיג, איז דאך אונזער נח
אויך געווען ארעכטער שבור (לעגט זיך צו). זעצט זיך. געפעלט
איך מיין ווייב, א? א שאנע פרויענציממער? אסטאנע?...
וואס האט איהר אראפגעלאזט די אויגען? א?
יאנקעלעוויטש (פארוויכטיג). היינט אין-דער-פריה עפענט זיך פלוצלונג
די מיר אין מיין ציממער און—שטעלט איך פאר, ווער עס
געהט אריין?—צוויי דייטשען-קאלאניסטען...
גאלדמאן. ווידער געשעפט? לעגט, איך בעט איך, אנדער מיין
רעקעל אט אויף יענעם באנקעל (יענקעלעוויטש לעגט אנדער).
יענקעלעוויטש, איהר וואלט וועלען זיין אויף מיין ארט? וויט
זיך מודה, איהר זענט דאך מיר אביסעלע מקנא? איך לעב זיך,
ווי א באראן. אמת? געלט—ווי פיעל איהר ווילט. נישט קיין
מיליאנען, נאך ווי פיעל איהר גלוסט. אט ערשט האב איך אויף

דער הוצאה ארויסגעגעבען פונעם הונדערט קערבל. א שאנע
וויב! א וואונדערליכע וויב... היינט, למשל, קינדער—אויך ווער
וואוילע... וואס האט מען נאך צו וועלען? נון, איך האב טאקע
א סך געטרונקען... שטעהט אויף, וויט מוחל, נעהט צום בופעט
און נעהט דארטען ארויס א סיפאן וואסער.
יענקעלע וויטש (נעהט), וואס האבען בעדארפט די דייטשען? א מא-
לאטילקע! אהן יענקעלע וויטשען קענען זי קיין טריט נישט
טהון (ברענגט דעם סיפאן), הערר גאלדמאן, איך וויל ביי איך
א שטיקעל ברויט פערדינען.
גאלדמאן (טרינקט), גוטע וואסער, איהר ווייטשט נישט, יענקעלע וויטשען,
ווער האט אויסגעטראכט זעלצער-וואסער? איך וואלט דעם דא-
ווען מענטשען א גאלדענע מעדאל געגעבען.
יענקעלע וויטשען, א פערט-חלק קענען זי געבען מוזן, און דאס אי-
בעריגע אויף קרעדיט, איך אבער מין, הערר גאלדמאן, אז מען
וועט ביי זי קענען נאך וואס-עס-איז אויסרייסען.
גאלדמאן, אט פערמאך איך די אויגען, יענקעלע וויטשען—און איהר
זענט שוין נישטא, איהר זענט שוין געשטארבען פאר מיר.
יענקעלע וויטשען, איך וויל אויך ברויט עסען.
גאלדמאן, לאמיר בעסער אויסרעכענען, ווער מיט וועמען עס לעבט.
ווארפט א וועק די דייטשען מיט די מאלאטילקעס, היינט אויף
א פינגער, אזוי ווי איך, מאדאם ראסקע לעבט מיט'ן הערר קרי-
ווארקען, אזוי און מאדאם קרווארוק לעבט מיט'ן הערר דינגער.
פערבענט-זשע צוויי פינגער.
יענקעלע וויטשען (פערבענט), און מאדאם מאיר לעבט מיט'ן הערר
דוד'סאן (אויף גיד), איך בין איך ערב, הערר גאלדמאן, פאר
די דייטשען, קיין גראשען וועט ביי זי נישט פערפאלען ווערען.
אין וועקסעל קען מען מאכען אויף א יאהר...
גאלדמאן, ווארט-זשע אויס, מאדאם וילבערמאן לעבט מיט'ן פרי-
סיאזשע פאוערענע מארמארשטיין, ווער וואויל, און מאדאם
מארמארשטיין—מיט דעם דאזיגען — — ווי הייסט ער?
יענקעלע וויטשען, ביי זי זענען דען אויך אין קאפ מינע דייטשען?

און מאדאם וואלף...
גאלדמאן, ווי? זי האט שוין אויך א לעבעהאבער? אין אינטערעסאנטע
נייעס פאר אליטשקען, אט אזוינע אויגען וועט מין וויב אויס-
שטעלען. — פאר וואס, זאגט מיר, יענקעלע וויטשען, זענען ביי
אלע אוינערע דאסען פארהאנען לעבעהאבער? וואס איז עס ביי
זי, א חולאת אוא, צי וואס?
יענקעלע וויטשען, דאס איז אלץ, הערר גאלדמאן, די לעבע, די לע-
בע און די לעבע! הערר גאלדמאן, איך וויל דאך ביי איך
אבער פערדינען א שטיקעל ברויט, פאר די דייטשען בין איך
איך ערב (עס נעהט אריין מינע).
גאלדמאן, וואס דארפטו, מינע?
מינע, איך האב שוין עטליכע מאהל אריינגעקוקט, און דו ביזט אלץ
פערנומען, איך דארף מיט דיר איבעררעדען.
גאלדמאן, נו, אט וואס, יענקעלע וויטשען: נעהט צו בריק'ן און זאגט
איהם, אז איך בין מוסכס, ברינגט די דייטשען.
יענקעלע וויטשען, איך לויף, וואו איז מין זאגטיק? איך בין שוין
פרעהליך, איך זאג איך, דאס איז א פאר איינערנע דייטשען.
און איך—יענקעלע וויטשען—בין פאר זי ערב, א גוטען טאג איך
און א גוט יאהר (נעהט איילענדיג ארויס).
גאלדמאן (זעצט זיך אויף), וואס דארפטו, מינע?
מינע, מאמע, דו ביזער זיך נאך נישט, מיר ווילט זיך שוין לאנג מיט
דיר איבעררעדען, נאך איך האב דערויף קיין מומה נישט, דו
ביזט עפעס אזוי ווייט פון דעם אלעס... (איילענדיג), איך בעשול-
דיג דיר נישט...
גאלדמאן (מיט אונגעדולד), אי-וועה איז מיר! דו ווייסט דאך, אז איך
האב קיין צייט נישט.
מינע, איך בעשולדיג דיר נישט... נו, אט זעהסטו, מאמע, אין אוינער-
סיטעט אריין האב איך קיין צומרעט נישט, האבען מיר—זעהן
חברים—בעשלאסען זיך — — מויפען...
גאלדמאן (שפרינגט אויף, אויפגעהאלטען), וואן!
מינע (בעטער), וואס טרייבסטו מיר? שטייג מיר, גייע מיר אין עצה,

ואג מיר וואס-עס-איז, אויב נישט דו, טאטע, — טא ווער-וועט?
 גאלדמאן (מיט א געשרי). מיט מיר קומסטו זיך אין עצה האלטען.
 אויב דו זאלסט זיך מויפען? מיט מיר?

מישע. פאר וואס-וועט נישט, טאטע? נו, בערוהיג זיך, איך בעט דיר.
 פערנעם אויף א רגע, אז דו ביזט מיין פאטער. איך בין צו דיר,
 ווי צו איין עלטערען חבר, געקומען. מיר וואלטען דאך מיט
 דיר ווירקליך געמענט זיין חברים... טאטע, דאס איז דאך א
 שאלה פונ'ם גאנצען לעבען פון מינעם... מיר האבען זיך אפ-
 געשלאגען פון וועג... מיר האבען זיך זעלבס-געזעהן אין עצה
 געהאלטען און האבען זיך [בעשלאסען]... אד, הער-וועט מיר
 קאלטבלויט אים.

גאלדמאן. וואן, וואן, פון מיר! איך וויל דיר נישט הערען, דער-
 וועג זיך נישט רעדען מיט מיר, א, איך וויל, וועמעס קאפ דא
 איז! אומעטום ווענען אט די שארלאטאנעס—די חברים, לעהרנען
 וויל קינער נישט, קיין מעדאל דארף קינער נישט, —ס'איז פאר-
 האן איין אנדער מיטעל... שוויג! דער ערשטער וואלטסטו דאר-
 פען זיין, דער ערשטער צווישען ערשטע, — אט ווי איך וואלט
 זיך לעהרנען!

מישע. היינט עס—ניין, טאטע? רעכט, נאך פאר וואס-וועט—ניין? אט
 דערויף ענטפער מיר, בין איך דען ערצויגען, ווי א יוד? וואס
 איז אין מיר יודיש? ניין, בעטראכט עס ערנסט, טאטע, פון
 וואס דארף איך זיך אפואגען? פונ'ם גלויבען? נאך איך אנערקען
 קיין גלויבען נישט, פונ'ם פאלק? נאך וואס-וועט פאר א שיכות
 האב איך צום פאלק? איך קען עס דאך כמעט נישט, פאר וואס-
 וועט דארף איך ליידען?

גאלדמאן. איך האב מורא מיט דיר צו זיין.
 מישע. מיר אלעין ווערט אויך שרעקליך, בשעת איך בעטראכט זיך:
 ווער איך בין און וואס איך בין, און דיר פרעג איך אויך: דו
 ביזט דען א יוד? ביזער זיך נישט, טאטע, —ס'איז דאך א וויכ-
 טיגע שאלה, דו האסט דערפון קינמאל נישט געדענקט, נאך
 מהו זיך אבער א פרעג! דו שאקעלסט מיט'ן קאפ? ניין, דער-

ווייז: איך בין, מישע, אט מיט וואס א יוד און נאך אט פאר
 וואס...

גאלדמאן. איך הער דיר אפילו נישט.
 מישע. טאטע, מע דארף דאך אפען זאגען: מיר ווענען קינער-נישט,
 מיר ווענען מענשען אהן א געזונט—פערשטעהסט—אהן א
 געזונט...

גאלדמאן. וואס דארפסטו האבען פון מיר?
 מישע. איך וויל אלעין נישט, טאטע, דיר פערשאף איך צער, און מיר
 איז אבער אויך א וועהמעק, דו קענסט זיך נאך נישט פארשטע-
 לען, ווי גרויס מיין וועהמעק איז, ווי שרעקליך איך לייד, צו
 געהען דערויף, אויף וואס די חברים ווענען גענאנגען, האב איך
 קיין מוטה נישט; מיר האלט עפעס אויף דערפון, און וואס—
 ווייט איך נישט, דעריבער בין איך עס צו דיר געקומען, דו ביזט
 דאך מיין טאטע, מהו מיר א שטויס דערויף אדער הייס עס
 מיר מהו...
 גאלדמאן. איך הער נאך נישט, איך טראכט ווענען געשעפט.

מישע. נאכוואס רעדסטו מיר אזוי? דו זעהסט דאך, איך האב זיך פער-
 בלאגנעמט... פאר וואס האסטו מיר—נאך א קינער—נישט געטויפט,
 אויב דו האסט אלץ געוואוסט? אדער פאר וואס האסטו מיר
 נישט אויסגעלעהרנט ליעב האבען אונזער אייגענס, מינע
 ליידען זאלען האטש א זינן האבען? איצטער וויל איך מהו א
 טראט פאראויס—טאך מען נישט, צוריק—קען מען אויך נישט...
 גאלדמאן (אין בעס). ס'וועט היינט געהען א סוף? וועסט מיר
 היינט אויפהערען דולען א קאפ? אין קאנטאר אריין געה
 און שפיי אים אויף ווערע אונזערסטימען!

מישע. טאטע, ס'איז קיין ענטפער נישט, ס'איז ביי מיר א שאלה נישט
 נאך פונ'ם אונזערסטימען, —ס'איז טיעפער...

גאלדמאן. טיעפער? נו, זאל ביי מיר זיין טיעפער און פרויב מיר
 צווינגען מויפען זיך, זאג מיר צוגליקען; רוף צונויף חכמים
 פון דער גאנצער וועלט; גיעב מיר מיליאנען—וועל איך זאגען;
 ניין! איך בין א יוד, אט דא אין הארצען ליעגט ביי מיר דער

יוד, פערשטעקסט? איך בין אייד! דאס שפייט איהר זיך נאך
אויס אויף אלץ. וואו נאך אבנסעלע שווערליך — אהא, ער זאגט
זיך שוין אפ. מערזאויצעס זענט איהר אלע!

מישע. ס'איז נאך נישט דאס, טאטע. איך בין דאך נישט קיין
קאריערסט.

גאלדמאן. שווייג! אלע זענט איהר קאריערסטען! נאטט פֿירקויפען —
איז ביי אייך רעכט, דאס הארץ פֿערקויפען — איז איך רעכט...
ערוועג זיך נישט רעדען מיר אנטקעגען! און מעהר וואל
דערפון קיין רעדע נישט זיין. אין קאנטאר אריין וועסטו געהן,
אדער קיין פאטער וועל איך דיר מעהר נישט זיין (שרייט).
מאשע! נעב מיר איינזאשען זיך: מיר איז שוין צייט אין
קאנטאר (נעהט רעש'דיג ארויס, פֿערהאפענדיג דאס רעקול. מישע
בלויבט שטעהען ערשטוינט. עס געהט אריין סאני).

סאני. איך האב אלץ געהערט (בעטער). מישע...
מישע (איילענדיג). נון, נון, שווייג; איצט בעדארף מען שווייגען. איך
וועל זיך אליין פֿענאנדערקלייבען. איך מוז רעכט און ערנסט
בעטראכטען אלעס, אלעס...

סאני. איך וועל דורכאויס דיר נאכגעהן. וואס דו וועסט
טהון — וועל איך עס אויך טהון...

מישע (נישט הערענדיג). פֿיללייכט ווייז איך דיר אויס אומגערעכט, —
ווענד זיך אפ פון מיר... פאר וואס האב איך קיין מומה נישט?
איר בין דאך גערעכט... נאך כ'וועל זיך נאך בעקלעהרען, כ'וועל
זיך נאך בעקלעהרען...

סאני. איך וויל פון נאך נישט. איך האב דיר ליעב. פאר דיין עדעל-
קייט האב איך דיר ליעב. איך בין שטאלץ מיט דיר, מיט דיין
עדעל-הארץ. וואו דו וועסט קניען — דארט וועל איך אויך מיט
דיר צוזאמען שטעהען...

מישע. נון... אליין וועל איך, אליין...
סאני. בשעת דו זאגסט, בשעת דו לידסט, בשעת ביי דיר איז אזא
געזונט, ווי איצטער, ווערט ביי מיר דאס הארץ פֿערגלויזערט,
ס'פֿערשטארבט...

מישע (הערט נישט). ווי שרעקליך ס'איז אייד צו זיין! נאכוואס זענען מיר
געבוירען יודען?

סאני. און איך בין שטאלץ דערמיט. אליין קענען אלעמען — נאך מיט
אונז איז די ווארהייט, אט פאלג מיר, לאמיר זי זאגען: נון!
שמעלט פאר אונז צווימען, צעשמערט אלע וועגען, — נון!
(דערשראקען מיט א שמויכעל). איך לאך, מישע, איך לאך... איך וועל
אלעס טהון, וואס דו וועסט טהון, מיין ליעבער, מיין שוואכער...
ביי סאני ציטערט דאס הארץ, עס פֿערשטארבט... סאני האט
דיר ליעב... (נעמט איהם ארום). סאני האט דיר ליעב...

מישע. האסט מיר ליעב? האסט מיר ליעב?
סאני. כ'האב דיר ליעב...

מישע. שטארק? אויף עבני? אויף עבני?
סאני. שטארק, אויף עבני... (ס'געהט אריין) גאלדמאן, ווישענדיג דעם פנים

מיט א האנדטוך; דערזעהנדיג מישען מיט סאני, בלייבט ער ערשטוינט, סאני
געהט רוהיג צו דער מיר, נאטט העלף איך, פֿעטער! (נעהט ארויס).
גאלדמאן (אויף ניד). גוט מארגען! (בעגלייט זי מיט די אויגען), וואס איז
דאס אזוינס, מישע? דערזעהל מיר, וואס איז עס אזוינס?

מישע (צערטליך). טאטע...
גאלדמאן. ערוועג זיך נישט רופען מיר, טאטע, בשעת איך רעד
מיט דיר! ביזט שוין למול פֿערשייט?

מישע. טאטע, טאטע, — נו, בעקלעהר-ושע...
גאלדמאן (ווארפט דעם האנדטוך). איך האב נישט וואס צו טראכטען:
איך האב געזעהען, ווילסט זיין פֿערשייט, — געה אויף דער גאס!
אין שטוב ביי מיר איז דערויף קיין ארט נישטא.

מישע. איך בעט דיר אזוי נישט רעדען, איך בעט דאך.
גאלדמאן. ווי דען זאל איך מיט דיר רעדען? אויף די קניען שטעלען
זיך? אדער זאגען: זעהר רעכט, מישענקע; פֿערשייט דאס מיר-
דעל... דיר איז דאך סך-הכל אכטזעהן יאהר, און
זי איז דאך נאך קיין זעכצעהן נישט אלט. איך שעם
מיר אין די אויגען דיר צו קוקען (מישע פֿערשטעלט די
אויגערען מיט די הענט און לויפט ארויס. גאלדמאן שרייט איהם נאך), און

נאכוואס זענען ביי מיר דערוואקסענע קינדער? אויף וועלכע רוחות בעדארף איך זיין? (נעהט אום אופגערעגט איבער'ן צימער. אין דער מיר בעווייזט זיך דארע.)

דאָרע. (מיט איין איינפאכען קול). נאָמט העלף אייך. סיאָמע! נאָלדמאָנן (פרעהליך-ערשטוינט). דאָרמאָשקע? אַ נומ יאָהר אייך! (נעהט איהר אנטקענען, אויסשטרעקענדיג די הענט).

דאָרע. און וואו איז — — — אַליטשקע? נאָלדמאָנן. זי איז אוועק עפעס איינקויפֿען. דאָרע (פרעהליך). פערמאָך-זשע די מיר. נובער, נובער! מיר גלוסט זיך אזוי דורך קושען (קוקט זיך ארום און ווארפט זיך אין זיינע ארמען). אי, די האנט! די האנט אַ בום געטהון! טהו באלד אַ קוש דאָס וועלכע אָרט.

נאָלדמאָנן. איך וואָלט דורך נישט נאָר בייסען. — כ'וואָלט דורך אינגאנצן צען אופעסען — אזוי שאַן ביזטו איצט!

דאָרע. שוין — און זיפצסט... ביי דיר איז שוין וואָס געשעהן? נאָלדמאָנן (קוים, פערדאנה'ט). נון, ס'האָט זיך גלאט אזוי אַ זיפֿץ געטהון. איך וויל נישט פון וואָס.

דאָרע. נון, דו ווילסט. דערצעהל, — נון, דערצעהל-זשע. איך האָב עפעס געשרייען געהערט... פיללייכט — דעריבער? נון, זאג-זשע נובער, מוטשע מיך נישט (זעצט זיך אויפֿן די וואן).

נאָלדמאָנן (נעהמט זי ארום). נון, גייעב דאָס העלזעלע אַ קוש טהון, וועל איך זאָגען.

דאָרע (אומרוהיג). און — — — און אַליטשקע? נאָלדמאָנן. זי וועט זיך נישט גיך אומקעהרען (קושט זי). נון, לאז-זשע! וואָס איז עס ביי דיר פאר אַ געוואָנהייט אויסרײַסען זיך, בשעת מען קושט דורך?

דאָרע. נון, קוש, קוש! זעה נאָר, ס'אָ זשערנער ס'איז... איז, דו קינצלסט מיך! (לאכט). לאז מיך, ס'קינצלסט (לאכט). סיאָמאָשקע! און מיט וועלכער דאָמע האָט מען דורך געכטען געזעהען? נאָלדמאָנן. וואָס? (קושט זי). מיט אַ דאָמע? איך? נון, גענוג דיר, איך בעט דורך, און גייעב די ליפֿען.

דאָרע. וואָס — גענוג? אויף מיין עהרענוואָרט. מען האָט דורך מיט אַ דאָמע געזעהען. דו מוזט מיר זאָגען, ווער זי איז.

נאָלדמאָנן. מען זאָגט דאָך דיר, איז איך ווילס פון גאָר נישט. נון, וואָס איז עס ביי דיר פאר אַ נאָמור?

דאָרע. אלע ענטפערט איהר אזוי. נאָר איך מוז וויסען, ווער די דאָמע איז. — און קוש מיך נישט!

נאָלדמאָנן (שפייט). וואָס איז עס אין דער אמת'ן אויגס? (בייז). דאָרע זעה נאָר, איך וועל זיך צעפֿיזערען.

דאָרע. נון, צעפֿיזער זיך... און שריי אויף מיר נישט... מען האָט דורך געזעהען מיט (בעלידיגט). שרייט אויף מיר נישט... מען האָט דורך געזעהען מיט אַ דאָמע. — יאָ, יאָ, אַהא, דו שוויינטס? איז דאָך עס איין אמת? בין איך דיר שוין מסתמא נמאָס? דעריבער בענגעסטו זיך מיט מיר אזוי די לעצטע צייט...

נאָלדמאָנן (שפרינגט אָפֿ מיט בייזקייט). אָט דאָס ווייבעל קען אַרויסלאָזען אַ מיליאָן ווערטער אין אַ מינוט. עס איז איין אמת'ע מיהל.

דאָרע. ווער איז אַ מיהל? איך? נון, דו ביזט אַ מיהל! איהר זענט אַ מיהל! איהר פערשמעהט, ווי ער האָט מיט מיר איצטער אָנגע-הויבען רעדען? און וואָס האָב איך געהאט צו מיין יעפֿימען? בנאמנות, איך וויל אלעין נישט. ער איז אַן שטענער פון דיר אַן יונגער. און האָט מיך אזוי לייעב, איז אזוי אייפֿערזיכטיג... געוויס ווכט ער מיך ערגעץ אויך איצטער. און איך זיך דאָ און בין איהם נישט טריי...

נאָלדמאָנן. וואָס-זשע ווילסטו פון מיר? זעה נאָר, וואָס זי האָט דאָ אופגעטהון, ס'איז אזוי אנגעגעהם געווען. — האָסטו דיר אַ בורע? דו ביזט דאָך אַ בורע, אזוינט! בין איך דען פון זיין נישט אַראָפֿ פאר שמחה, בשעת איך האָב דורך דערוועהען?

דאָרע. יאָ, יאָ, דאָס זאָגסטו אזוי, וויל דו האָסט זיך דערשראָקען פאר מיר, איך זעה שוין אז איך בין דיר נמאס...

נאָלדמאָנן (מאכט מיט די הענט). ווען ביזטו מיר נמאָס געוואָרען? ווען? דאָרע (קאפירי). ער פרעגט נאָך... און אַ מיהל? און אַ בורע? און נאָכוואָס האָב איך זיך מיט דיר געדארפט צונויפֿגעהען? (טראכט).

צוליעב געלט? נין. צוליעב טואלעמען? אפשר פאר אומעמיג-
קייט? איך ווילס אלליין נישט, צו וואס איך האב זיך געדארפט
מיט דיר צונויפגעהן...

גאלדמאן. ס'איז דאך נאריש, דאראטשקע, איך האב דיר ליעב, און
דו האסט מיך ליעב. הער-ושע אויף, דאראטשקע.

דארע (לאזט זיך ארוםנעהמען). איך בין מוחל (פרעהליך). פאר וואס האבען
מיר זיך צוקריגעט? איך געדענק אפילו נישט, פון וואס ס'האט
זיך אנגעהויבען. אך, ווי נאריש מיר זענען... (קושעוויך). וויסט.
סיאטאטשקע, איך דארף שוין ווידער ווין ביי שעטלע.

גאלדמאן (אונצופרידען און אפגעריכט). ווי הייסט—ווידער? דו ביזט
דאך ביי איהם, דאכט זיך, סך-הכל מיט א חודש צוריק געווען?
דארע. נו, איך בין דאך נישט שולדיג, אז איך בין ווידער... (שעפטשעט
איהם אויפ'ן אויער).

גאלדמאן. ס'איז דאך אונמעגליך, דאראטשקע; אונמעגליך און
אונמעגליך...

דארע. נו, איך בין דאך נישט שולדיג...

גאלדמאן. נישט שולדיג, נישט שולדיג... פון וואנען ווילס איך, אז ס'איז
נישט פון יעצטען? ס'איז דאך נישט קיין שפיעלכעל יעדעס
מאהל הונדערטער אויסגעבען אויף דאקטורים!

דארע (בעליידיגט). דו רעדסט ווענען געלט?

גאלדמאן (דערשראקען). נין, ווענען דעם דאקטאר רעד איך, און
נישט ווענען געלט. פערקעהרט, מיר איז אנגענעהם דיר א הונ-
דערטער צו געבען. נאר, ניש'קשה, ער וועט שוין אַנשפארען
אמאָהל אויף קאמאָרגע—אַט דער שעטלע. אזא גולן, אזא גרא-
בעזשניק... גיעב מיר שוין די ליפען.

דארע (דערשראקען). מען קלינגט... ס'איז אוראי—אַלימטשקע (גאלדמאן
געהט אויף זיך אַפּ און אַזויט מיט אַ גלויבליכען אויסמוט; געהט צו צום
בופעט און זוכט דארט עפעס, אַרומקוקנדיג זיך. ס'געהט אַריין ראַוען.
אויפ'ן קעפּעל פון פאַלמאַ הענגט ביי איהם אַ קעסטל קאַנפּעקטען).

גאלדמאן. א, יעפּים? זעהר וואויל, וואָס איהר זענט אונטערגעקו-
מען; איך בין שוין פון גערולד אַרויס; זי לאָזט מיך אין

קאַנטאָר נישט: זיין מיט איהר ביז אַלימטשקע וועט קומען...

דארע (ערשטוינט). און דו ביזט דא, דאראטשקע? מיין טייערע, דיר
איז נאך-נישט געשעהען? און איך, סיאטע, זיך זי איבער דער
גאנצער שטאָרט. ווי קומסטו אהער? האסט דאך געזאגט דער
דינעסט, אז דו פאָהרסט צו דער מאמען. איך פליה צו דער
מאמען. — און אַט מיט אַזעלכע אויגען האָט זי מיך בענגע-
געט, אז איך האָב זי וועגען דיר געפריעגט.

דארע. איך האָב זיך ווירקליך געקליעבען צו דער מאמען, נאָר אין
וועג האָב איך זיך בערעכענט בעסער פאָהרען מיט אַלעמטשקען
אַנקוקען נייע פאַסאַנען. דו גלויבסט מיר נישט? איך זעה דאך
שוין נאך דינע אויגען, אז דו גלויבסט מיר ווידער נישט?
(קאפּירי). אפשר מיינסטו, אז איך האָב דאָ וועמען אַ בענגענעניש
בעשטימט אָדער איך בין צו ליעב סיאטען געקומען?

גאלדמאן (מאכט מיט די הענט). וואָס רעדט איהר, דארע, וואָס
רעדט איהר? פלאַנטעט נאָר מיך נישט אַריין אין אייערע
ליעבע-געשויכטעס, אין אייערע קריגען. וואָס פאַר אַ שייכות האָב
איך דערצו? קושט זיך אָדער בייסט זיך, — נאָר מיר לאָזט צו-
רוה. און אייך, יעפּים, וועל איך זאָגען, אז איהר זענט דאך
נאריש-אייפערזוכטיג, — און מיר איז אַ חרפה-א בושא פאַר אייך.
אייפערזוכטיגסט פאַסט פאַר אַ יונגעל, אָבער נישט פאַר אייך.

דארע (אָנגעבלאָזען). אייך איז גוט צו דערען, — ביי מיר איז אָבער
עפּעס אנדערש. לעהרנט מיך אים נישט אייפערזוכטיג זיין.
און וואָס בין איך דען זיכער? אין דערהיים מרעף איך זי
קינמאָהל נישט; קינדער האָבען וויל זי נישט: האָט פאַר'ן
מיט מורא, האָט מורא די שאַנקט אָנווערען... און נאָר טו-
אלעמען, טואלעמען און טואלעמען! מיך האָט זי שוין פאַר
אָגעלעהרנט הינטעל געמאַכט: יעפּים אהער, יעפּים אהין, —
און קיין גליק איז אַלץ נישטאָ...

גאלדמאן. וואָס-ושע ווענדט איהר זיך צו מיר? דערצעהלט עס
איהר. איהר זענט דאך פשוט משוגע, — און קומט בעסער
אין געשעפט.

ראָזען. צו-גאלדע רוחות אלע געשעפטען! צוויי יאָהר לעב איך מיט
 איהר. — צוויי יאָהר גוסס איך. און וואָס האָב איך אין איהר
 אזוינס געפונען? עס זענען פֿערהאנען ווענערעס, ס'פֿעראנען מאַראַנ-
 נעס. — ווי איז דאָך אַבער אַ געוועהנליך וויבעל... אַט לאַכט זי. —
 געפֿעלט אייך איהר געלעכטער? געוויס — נישט. און איך בין
 גרייט אויף די קניען פֿאלען, דער רוח ווייסט מיך — פֿאר וואָס
 (מיט כעס צו דאָרען). איך וויל, דו זאלסט ווערען אין דערהיים.
 זאלסט נישט סמיען אוועקגעווען ערגעץ אַהן מיר. קום איך
 ערלף דעם זינגער — דארפסטו זיין אין דערהיים, קום איך צוויי
 דעם זינגער — דארפסטו זיין אין דערהיים...
 דאָרע (צוגעהערדיג צו איהם). יעפֿימטשיק, וואָס איז עס ביי דיר פֿאר
 אַ קעסטעל? איראוי — קאָנפֿעקטען...
 ראָזען (נישט נישט דאס קעסטעל). לאָז מיך צו רוה. איך האָב דאָס גע-
 שפֿט איבער דיר פֿערוואַרפֿען; נעכט שלאָף איך נישט איבער
 דיר. איך דארף דיר תמיד ווערען. איך וועל נישט אַ שפּיאָן ווערען...
 דאָרע. איראוי קאָנפֿעקטען... אמת, דו האָסט זי פֿון מינעט-ווענען
 געקויפט? ביזט געגאנגען פֿערבן אַ קאָנדיטאָר און קלערסט
 מסתמא: לאָס איך קויפֿען מיין דאָרעטשיקען קאָנפֿעקטען.
 ראָזען. איהר מינעט, סיאָמע, זי האָט נישט געטראָפֿען? אויפהענגען
 מיך — איז דאָך וועניג.
 גאלדמאַנ. נישט-זשע איהר אוועק דאָס קעסטעל און לאָז שוין זיין
 אַ סוף. די קאָנדיטאָר קען נישט אַרבייטען אַהן אַ בעל-הבית.
 דאָרע (עפענט דאס קעסטעל). שאָקאלאד-מיניאָן? אַך, ס'א פֿערגענגען!
 נעהם-זשע אויך, יעפֿים.
 ראָזען (אנגעבלאזען). איך וויל נישט. מיר איז אזוי אויך זיס...
 דאָרע. פֿון מינעט הענט? אַ נישט. מיר וועלען זעהען... און —
 און — און מהל מיך אַ קוש. נעהמט אויך איהר, סיאָמע.
 (גאלדמאַנ קלייבט לאנג אויס).
 ראָזען (אויף גיד). דו ביזט נאָר דאָ געוועזען? אמת? שווער מיר, אַ
 נאָר דאָ.
 דאָרע. אויף מיין עהרענוואָרט יעפֿימטשיק (עסט). איך בין אפילו

נישט ברוגז, וואָס דו ביזט אייפֿערזיכטיג. נעהם נאָך; און איהר
 אויך, סיאָמע.
 גאלדמאַנ. גענוג פֿון מינעט-ווענען. איך האָב נישט אזוי שטארק
 ליבע זיס. ס'איז מיר שוין נמאָס...
 דאָרע. נין, נעהמט. יעפֿימטשיק, זאָג איהם, ער זאל נעהמען.
 ראָזען. נעהמט שוין, מהוט איהר שוין צו ליבע.
 גאלדמאַנ. איך וויל נישט מעהר (נעהמט אלע עסען). נו, קומט.
 ראָזען. וואָרט אויס, איך וועל איהר נאָר אפֿאָר ווערטער זאָגען
 (פֿיהרט זי אפֿ אין אַ זייט). האָסט מיך ליבע? ביזט נישט ברוגז?
 האָסט מיך ליבע? ...
 דאָרע (שעפטשענדיג). נו, פֿערשטעהט זיך! איך האָב דיר ליבע-ליבע...
 נו, נעה-זשע. נעהם איהם פֿאר אַ האַנט און נעהמ.
 ראָזען. וואָס טראַכסטו אויף? צו וואָס נאָך — פֿאר אַ האַנט?
 דאָרע. איך וויל, איך וויל. יעפֿימטשיק, איך וויל אזוי.
 ראָזען. נו, וואָס מאַכט מען מיט איהר? זי וויל, סיאָמע, מיר זאלען
 מיט אייך ארויסנעהן געארמט. לאָמיר איהר שוין מהל צו ליבע
 (נעהמט איהם פֿאר אַ האַנט). איך בעט אייך. צום ווידערוועהען.
 דאָרעטשיקע! צום ווידערוועהען, מיין ליבע!
 דאָרע. נעהמט, נעהמט, — און איך וועל דאָ צוואוואַרטען אויף אַליטשיקען.
 ביידע געהען אוועק, קנייטשענדיג מיט די פֿלייצעס. דארע קוקט זי נאך און
 לאַכט. נעהמט צו פֿאמעליך צום סענצטער, עפענט איהם פֿענאנדער, קוקט
 אווילע אראפֿ און שרייט. בריק, בריק! נעהמט ארויף, איך דארף
 אייך זאָגען אַ פֿאָר ווערטער... בריק! (לאַכט). בריק...
 (פֿארהאנג).

קרייזק איבער אייך. איהר האט מיר אלע מינע געווען איי-
בערגעפיהרט. איך בין שוין איבער אייך אהן געווען געבליע-
בען (צו א טייער דאמע, מיט א ווייבען טאן). גוט מארגען, מאדאם!
ווידער—צו אונז?

די דאמע (מיט א שטייבעל). יא, ווידער. דער דאקטאר געהט צו?
ער איז נאך נישטא? און איך אייל זיך אזוי. גוט איהם, איך
בעט אייך, איבער מיין קארטעל, ווי ער וועט נאך קומען צו
פארהען.

מאטילדע. איך וועל איבערגעבען, מאדאם, איך וועל איבערגעבען
(צום ווייבעל שטרענג). קומט! (געהען ארויס).

א צווייטע ווייבעל. גוט איז ארעם צו זיין, א? זיס?
א דריטע ווייבעל. אזא יאהר איהר, ווי גוט ס'איז. קענען אריי-
בער איז וי דאך גרייט אויף די קניען צו פאלען (רעדט שטיל
מאכענדיג מיט די הענט).

מאדאם שניידערמאן. יא, יא, מאדאם שפעלעוויטש, דאס זענען
מיר נאך מיט אייך אזוינע נארעלעך. — לעבען ארענטליך און
וויסען נאך אונזערע מענער. געפינט שוין אבער נאך אוועלכע
נארענים. ווער וויל עס איצטער האבען קינדער? ווער—זיט
מיר מוחל—האט עס איצטער נישט קיין לעבעהאבער?

מאדאם שפעלעוויטש. איך בין נאך נישט אזא נארעלע, מאדאם
שניידערמאן, ווי ס'ווייזט אייך אויס. פון קינדער האב איך זיך
שוין, אדאנק גאט, אפגעזאגט. וואס איך בין דערפון אויסגע-
שטאנען? פרעגט שוין נישט. נאך — — — זיט מיר
מוחל — — — לעבעהאבער ואלען האבען אנדערע... אמת.
מיר קריגענען זיך מאקע אמאהל מיט'ן מאנן; אומעמיג איז
אמאהל אויך; נאך איך וואלט זיך א מעשה אנטהון. ווען
איך וואלט נאך א טראכט געבען ווענען א פרעמדען מאנס-
פערזאן.

מאדאם שניידערמאן. איך אויך.
מאדאם פונשטיין. איך אויך (אלע דריי מאכען איין אומשולדיג פנים).
מאדאם שניידערמאן. (צו מאדאם שפעלעוויטש). ביי אייך, מיין טייערע

צווייטער אקט.

(א גרויסער זאל ביי א דאקטאר. רעכט'ס—א דיוואן, קרעסלעס, א טיש;
לינק'ס—ביינקלאך. דאמע און ווייבער פילען אן ביסליכווייז דעם זאל.
די דאמע, אריינגעהענדיג, קוקט זיך פריהער ארום און דערנאך ערשט
געהען ווי זיך זענען רעכט'ס. די ווייבער געהען גלייך לינק'ס צו די
ביינקלאך. מאדעמואזעלל מאטילדע—אין 'א ווייסען האלאט—דריטע זיך
אום דאס אהין, דאס אהער. אויף איהר פנים איז—לייד און דאנה.
רעדט הויך, ווי בעלידיגט).

מאטילדע (געהט אריין און ווענדעט זיך צו די ווייבער). ווער איז דאס ערשטע
מאהל צום דאקטאר? איהר? (א ווייבעל הייבט זיך אויף). פאר
וואס וועט האט איהר עס באלד נישט געזאגט? געהט אין קא-
בינעט אריין.

דאס ווייבעל. איך בין ערשט געקומען... איך האב נישט גע-
וואוסט...

מאטילדע: וואס האט איהר נישט געוואוסט? דערזעהלט מיר, איך
בעט אייך, קיין מעשות נישט. איך האב קיין צייט נישט מיט
אייך צו פערברענגען. איהר זענט דא נישט אהינע.

דאס ווייבעל. וואס שרייט איהר אויף מיר? איך בין ארעם, — נאך
איך וועל בעצאהלען ווי א רייכע. איך זאג דאך אייך, אז איך
האב נישט געוואוסט.

מאטילדע (מיט א געשריי). שטילער! וואס איז דאס נאך אזוינס? איך

וענען דען אייך קריגען? איז דאך עס ביי אלעמען
מסתמא? פאר וואס-וועט איז עס אזוי, — גיט מיר עס צו פער-
שטעהען? דאכט זיך, קיין זאך געהט מיר נישט אפ; שניידער-
מאן איז שאן, סטאטנע; איך — — — איהר זעהט דאך אלעין,
ווי אזא איך בין... צוויי וואוילינקע קינדערליך... אזאוינונג
איז ביי אונז — איך ווייס גאר נישט, ווער עס האט נאך אזא
דירה... גיט די ערשטע גביר'ן, נאך — גביר'ן... און דאך
קריגען מיר זיך, בלאזען זיך איינס אויפ'ן אנדערען און שלא-
פען אפילו אמאהל אין בעזונדערע צימערען...

מאדאם שעפעלעוויטש. דאס ווכט ער אודאי אפרייענצמער, אויב
ער האט ווי שוין נישט געפונען...

מאדאם שניידערמאן. איצטער איז ביי אונז, למשל, נייע קריגען.
שמעלט אייך פאר, ער האט מיר אנגעהויבען חושר ויין... פון
וואס, פון וואנען האט ער זיך עס גענוהמען? צו וועמען?...
איהר האט גאר נישט דערצו, וואס איך האב זיך אזוי אפען
פענאנדערנערעם?

מאדאם שעפעלעוויטש. וואס זאל איך דערצו האבען? אודאי —
גאר נישט.

מאדאם שניידערמאן. איך פרעג ביי אייך: ווי קען ביי מיר ווער-
עס-איז ויין, אז איך קען בכלל נישט פערליידען קיין מאנספער-
זאן, — איהר טיטסט דאך עס זעהר גוט? איך וואלט, דאכט
זיך געשמארבען, ווען א פרעמדער מאנספערזאן וואלט זיך צו
מיר צוריהרען. מיר איז גאר אפילו שוועהר דאס ווארט אויס-
צורעדען: א פרעמדער מאנספערזאן...

מאדאם שעפעלעוויטש. פאלאזשן, איך האב נישט אזוי שטארק
מורא זאגען: א פרעמדער מאנספערזאן, — גאר איך פערשטעה
אייך: עס ברייט! און ווידער וועל איך אייך זאגען: הערר
שניידערמאן האט שוין אודאי וועמען-עס-איז. איהר קענט ווי
נאך נישט — אט די וויסמע מאנספערזאן. דאס דאזיגע הויפט זיך
ביי זיך תמיד אן כלומרש'ט פון אייפערזוכטיגקייט...

מאדאם פונשטיין. ס'איז אודאי אזוי, און מיין מאן, מינט איהר,

איז א מלאך?

מאדאם שניידערמאן. אך, מאדאם פונשטיין, איך וועל עס קינמאל
נישט גלויבען. מיר נישט מירי ויין? ביי מיר איז דאך א פיגור,
ווי ביי א גאטטיין, ווען איך וואלט גאר וועלען, וואלטען ביי
מיר היינט צוואנציג געווען. און נאך ווי אזוינע... איי, מאדאם
פונשטיין, איך וועל אייך קליגער ווערען; איי, מאדאם שעפע-
לעוויטש, עס געהט אריין אין דער מאדע...

מאדאם שעפעלעוויטש. ס'איז שוין לאנג אין דער מאדע, און פאר
וואס טאקע גיט? זיי מענען, און מיר טארען נישט? פאר וואס
מענען עס אנדערע דאמען? מאדאם ראיסקע למשל איז נישט
ערנער פון מיר: פונקט אזוי רייך, פונקט אזוי אייך די גימנאזיע
געקנדיגט, און לעבט זיך גאנץ וואויל מיט קרווארוקין... און
צוואנציג נאך אזעלכע דאמען וועל איך אייך אנרופען.

מאדאם פונשטיין. און אז וואויל איז זיי, וואס איז עס אין-איינ-אמת'ן
פאר א מאן, מאן, מאן? איך זאג נישט, אז איך טהו עס,
אדער אז איך האב עס געטהון; גאר א מאן — אט איז ער דיר
אופגעלעגט, אט איז ער צוטרעגען; אט איז איהם אומעמיג
און אט ווייס ער אלעין נישט, וואס ער וויל; און אט הויפט
אן ביי איהם וועל-טהון דער רוקען, — האסטו שוין דאמאלס
גאר נישט מיט וועמען צו רעדען. א פרעמדער איז דאך אבער
ווי א גוטע פיעדעל: ער זינגט...

מאדאם שניידערמאן. אודאי זינגט ער.

מאדאם שעפעלעוויטש. מיט וואס בין איך בעסער פון מאדאם
גרינבערג? זי לעבט זיך מיט הערר דיר'סאנען, ווי א טויב מיט
א טייבעלע... אדער מיט וואס בין איך, למשל, בעסער פון מאדאם
קאנצלער, וועלכע זינגט דועמען מיט מארגענשטערנען?

מאדאם שניידערמאן. וואס האט איהר זיך אפגעשטעלט? איך
וועל אייך נאך אנדעכענען ווי פיעל איהר ווילט: מאדאם מאיר-
סאן לעבט מיט'ן ארוואקאט ריבאלסקין — דאס ווייסט די גאנצע
שטאדט; מאדאם ליפסקין — מיט הערר פערסען, מאדאם ראזען —
מיט הערר גאלדמאנען, און מאדאם גאלדמאן — מיט ווער

אופראווליאוישמישן — מיט בריקן. און וואוהין מען מהוט נישט
אקוק. איז ליעבע און אפארעלע, ליעבע און אפארעלע...
מאדאם פונשמיין. זאגט נאך: און טואלעמען. סידען איך אדער
איהר קליידען זיך אזוי, ווי מאדאם ראיסקע? ביים מאנן וואלט
זי טאקע זעהען אזוינע טיאלעמען! אט אזא דעקאלטע און אט
אזא טרען... היינט די וויטען — זי שרייען דאך אויף רעד
נאנצער נאם...

מאדאם שניידערמאן. איך וואלט, דאכט זיך, גיכער געשטארבען.
אידער איך וואלט זיך דערוועגען אנטהון אזא קלייד. מינע וויטען זאלען
שרייען? מינע וויטען? א לויב דעם אויבערשטען. איך האב נאך ביי מיין
מאנן אויף ברויט און אויף נאך וואס-עס-איז... (רעדען צווישען
זיך שטיל. פון קאבינעט געהט ארויס דאס ערשטע ווייבעל מיט אפערצוויי
פעלטען אויסזיכט און האלט קוים אויף די טרעהרען. א צווייטע ווייבעל —
נאך גאר איוונגע — דערלאנגט איהר א ביינקעל, אויף וועלכע יענע זעצט זיך
מאשינאל אנדער).

דאס צווייטע ווייבעל (נייגעריג). וואס האט זי איך געזאגט? וואס?
(עטליכע ווייבער רוקען זי צו זי).

דאס ערשטע ווייבעל. זי האט שוין געזאגט! איך מען זיך שוין
א מעשה אנטהון. פופצעהן קערבליך גייע איהר פאר דער
אפעראציע, — און וואו זאל איך געהמען פופצעהן, אז איך
האב נאך צעהן?

אדריטע ווייבעל. פופצעהן קערבליך? און פופצעהן מכות איהר אין
זיין ארמין האט איהר איהר נישט געקענט זאגען? עס איז דאך
א גראביעזש!

דאס צווייטע ווייבעל. מיין טייערע ראזע, איך האב דאך איך
פריהער געזאגט, אז ווינציגער וועט זי נישט געהמען, — האטש
ווינצט, האטש שטארבט...

דאס ערשטע ווייבעל. איך מאך דאך זיך א היים נישט ווייזען. אז
דער מאנן וועט זיך דערווייטען, אז עס איז נאך נישט געענדיגט,
וועט ער אי מיר, אי זיך הרגינען. מיר מענען דען פיער קינדער
האבען? איך וועל געהן א שאפע אדער א וואגן אייפהאבען

איך וועל פון צווייטען עטאזש א שפרונג-טהון...
דאס דריטע ווייבעל. וועט איהר דאך שטארבען! סאנן האט דען
ניט געשפרונגען פון צווייטען עטאזש? וואו איז זי? און לויבע?
איז אויך פערפולט אין שפיטאל...

דאס ערשטע ווייבעל. לאס מיר שטארבען, לאס איך פוילען, —
אבן נישט קיין פיער קינדער, אבן נישט קיין פיער...
אפערטע ווייבעל. פאר וואס ווילן איך נישט? האב זיך אריינגע-
חאפט — האלט איך זיך. איהר האט דאך א פריהער געוואוסט,
אז איהר מארט קיין קינדער נישט האבען. אדער האט נישט
חתונה, האט נישט ליעב...

דאס דריטע ווייבעל. איהר — שווייגט. אלע ווייטען דאך, אז ביי
איך איז א הארץ ווי ביי א גולן.

דאס פערטע ווייבעל. פאר וואס — פון א גולן? קינדער דארפען
מיר? ליעבע דארפען מיר? א קבר ארעכטען — אט וואס מיר
דארפען!

א פינפטע ווייבעל. אין איך וויל אלען קיין קינדער נישט האבען.
דער מאנן וויל, און איך זאג: נין. פון וועמענס-וועגען
קינדער? פאר רייכע? א מידעל וועט אויסוואקסען און וועט
אויסק דערנאך אין הייזעל... בעסער דער טויט, אידער א קינד!
אזעקסטע ווייבעל. יא, יא, בעסער דער טויט. זאל מען מיר אלע
מינע געדערעם אויסרייסען — וויל איך קיין קינדער נישט. ס'איז
ס'ווייסיג גאר נישטא: נישט קיין מאנן, נישט קיין משפחה, —
זאלען-זשע קיין קינדער אויך נישט זיין...

מאטילדע (שטעהט אויף). שטילער, שטילער! ווידער אנעשריי? איהר
האט שוין ביי מיר אלע מינע געדויען אויסגערייסען (פיהרט
ארויס א ווייבעל).

מאדאם מאיר. ס'א געפילדער ס'איז, — מינע געדויען האלטען עס
נישט אויס. איך פערשמעה ניט, פאר וואס שעמלע געהמט
נישט צו רייכע בעזונדער און ארעמע בעזונדער.

מאדאם שולץ. יא, שעמלע וועט עס איך באלד טהון. ווי דען?
נאך איך בין מוסבס, לאז זיין ארעם, — קען מען זיך דען

נימ אינוואשען, אז מען געהט צום דאקטאר? אדער צו וואס
זענען די געשרייען. ווי ביי ויך אויפ'ן מארק? נאר לאמיר זיי
לאזען צו רוה: מיר וועלען זיי נישט בעסער מאכען (צו דער
מאדאם וואלף). זאגט איהר, אז איהר האט מורא?

מאדאם וואלף (אריינגע דאמע). איהר וויסט דאך, איך בין דא דאס
ערשטע מאהל. אט נעהמט נאך, מאדאם שולץ, מינע הענט,
וועט איהר זעהען, ווי איך ציטער (ערנסט). מיר האבען אלע
געזאגט, אז שטעלע וועט איין שיינעקע דאמע נישט דורכ-
לאזען. — ער איז שרעקליך פערשייט.

מאדאם מאיר. מיר ווילן שוין געוואהנט. וועלכער מאנסביל האט
עס נישט ליעב א שאניקע ווייבעל? דאס איז נאמירליך...

מאדאם וואלף, נו, זאל ער זיין ווייב ליעב האבען! מין מאן האט
אבער געוואלט מיט מיר אינאיינעם פארהען; איך האב איהם
קיים דערפון אפגעזאלטען. מיט א דאקטאר דארף מען דאך
רעדען אפגענמליך; און דער מאן, האטש ער ווייס אלץ
נאך — — פארט קומט עס אויס: איין ווייביל מיט צוויי
מאנסבילען... (שמייעלט).

מאדאם מאיר. אומזיסט פאלט איהר אזוי אן אויפ'ן דאקטאר שטעלע:
אלע דאקטורים זענען נאחאלען, — אפילו אלטע אויך; אלטע,
פאלאזשן, נאך מעהר... איצטער קען שוין א פרויענצימער
אפילו צו א דאנסט אלעין נישט געהן...

מאדאם שולץ. אך, מאדאם מאיר, וואס רעדט איהר? נאך ווי אזוי
מען געהט!

מאדאם וואלף. יא, יא, איך ווייס, אז עס זענען דא אוועלכע דאמען,
וואס האבען ליעב נאחאלען; זיי געהען נאך צו ליעב דעם אונ-
זיסטען צו דאקטורים... נאך איך וואלט, דאכט ויך, הרגנען
יענעם מאנסביל, וואס וואלט אויף מיר א קוק טהון נישט ווי
מען בעדארף...

מאדאם שולץ. מיט איין ווארט, מאדאם וואלף, איהר דארפט
זיין גרייט אויף אלץ, מען טאר דאך נישט אין-אין-
אמת'ן אזוי שרעקען ויך און חלשות פאלען, ווי אנדערע טהוען

עס. איך וועל אייך בעסער באלד דערזעהלען, פון וואס ער
הויבט אן, אויב אדאמע געפעלט איהם. ווענען קליינעקייטען
וועלען מיר נישט רעדען. איהר מענט ויך מיט איהם דינגען
אדער נישט, דאס איז איינער עסק. נאך קודם-כל, זאגט ער,
מאדאם, דארף איך אייך אויסהערען דאס הארץ; זיט-זשע
מוחל, — זאגט ער, קוקענדיג אויף אייך מיט זיסע אויגעלאך, —

נעהמט אראפ דעם ליף...

מאדאם וואלף (מיט א שטילען אויסגעשריי). אראפנעהמען דעם ליף?
(פערדעקט דעם פנים מיט ביידע הענט). קיין איין מאנסביל האט מיר
נאך קיינמאהל נישט געזעהען אן א ליף (נייעריג). און אנדערע
טהוען ויך אויך אויס?

מאדאם שולץ. פערשטעהט ויך. מיר זענען דאך ביי איהם אין די
הענט. פרובט ויך נאך אפואגען, וועט ער אייך ענטפערען:
ווי באלד אזוי, מאדאם, טא ווענדעט ויך צו איין אנדער
דאקטאר.

מאדאם וואלף (דערשראקען). נאטעניו! און אפשר בעדארף מען עס
טאקע אין-אין-אמת'ן?

מאדאם שולץ. עס קען זיין... נאך ער הערט שוין אזוי אויס, ער
קלאפט שוין אזוי אויס און דערביי קוקט ער אייך אזוי ארעין אין
די אויגען, אז... (לאזט אראפ די אויגען). דאס ערשטע מאהל
האב איך אויף איהם אזוי א געשרי געטהון, אז איך האב אויף
איהם דערנאך אלעין רחמנות געקריגען...

מאדאם מאיר. איהר זעהט, ווי פועל דאמען דא זענען? האלב, זאגט
מען, זענען מיט איהם... נו, איהר שמויסט ויך שוין מסתמא
אן אלעין... יא, יא.

מאדאם וואלף. האלב? איך געה באלד אוועק (שטעהט אויף). איך
פערשטעה נישט, וואס-זשע ציהט עס צו איהם אזוי? ער איז
טאקע אזוי שאן?

מאדאם מאיר. ער? אבילד! איהר האט איהם נאך קיינמאהל נישט
געזעהען? אפארשוין! אין זיינע ליפען קען מען דאך ויך
איינליעבען.

מאדאם וואלף. איך געה אוועק, איך געה אוועק (טראכט). און ווידער, מאדאם מאיר, צו וואס וואל איך אוועקגעהן? פאר וועמען האב איך מורא? מיר וועלען זעהען, ווי ער וועט זיך דערוועגען מיך בעלדיגען. איך וועל דעם מאנן דערצעהלען. און א פאטש קען איך אויך אראפלאזען.

מאדאם מאיר (לאכט שטיל). פערשטעהט זיך, פערשטעהט זיך. מאדאם וואלף. דעם לוי וועל איך נישט אויסטוהן, — נון, נון! דאס הארץ? נו, געהט מיין האנד און זעהט דעם פולס... (צו מאטילדען, וועלכע געהט צו איהר צו). וואס איז?

מאטילדע. איהר זענט, דאכט זיך, דאס ערשטע מאהל? קומט אריין אין קאפינעט, איך וועל איך פערשרייבען (געהט מיט איהר אוועק). מאדאם שולץ. ווי געפאלט זי איך? איהר זענט אויף איהר א מבין? איך — אדאי. און דער מאנן איז אויף איהר, דאכט זיך, איך א מבין (בעמערקט די מאדאם סאלאוויי). וואס איז דאס פאר א דאמס? אפנים — א גלייך? איך האב זי דא נאך קינמאהל נישט געזעהען. און ס'א מאדניצע דאס איז... געפעהלט איך איהר שליאפקע! (ביידע לאכען זיך פענאנדער).

מאדאם סאלאוויי (געהט צו צו די דאמען, ליעבליך געריסענדיג זיך מיט פיעלע פון זיי. זי איז אין א בלוי קלייד מיט א שווארצער מאנטילקע. די גרויסע סערענע אויף איהר הוט שאקלען זיך ביי איהר יעדער בעוועגונג. בעקוקענדיג מיט שמחה אלע דאמען, געהט זי צו צו מאדאם שעפעלעוויטש). און אנגענעהמע געזעלשאפט... ווי אויף א באל... איך האב זיך נאך נישט געריכט... (צו מאדאם שעפעלעוויטש). זיט מיר מוחל מיין עזות: אט דאס ארט איז, דאכט זיך, פריי? יא? נו, וועל איך זיך זעצען.

מאדאם שעפעלעוויטש. מיט פערנעניגען. איך בעט איך. מאדאם סאלאוויי (שמייכלט אנגענעהם). איך האב זיך איין עצה געהאלטען מיט דער מאדאם קנאפ... איהר קענט זי אפשר? א בעוואוסטע פירמע... וואס טהוט מען, מאדאם קנאפ? — פרעג איך זי: — עס האט זיך געטראפען... מיטלען — פרעגט איהר? אט לאזט צו רוה די מיטלען. שוין געפרובט! אט העלפען זי

און אט העלפען זי נישט... וואס טהוט מען? — פרעג איך די מאדאם קנאפ. געהט, זאגט זי, צו שעטלע. נישט צום דאקטאר דריק — צום שארלאטאן, וואס הרג'ט אוועק זינע קראנקע. און נישט צום דאקטאר אסונסקי — איך א שארלאטאן, — געהט צו שעטלע... זיט מיר, מאדאם, טויזענט מאהל מוחל מיין עזות: איהר — — — זענט איך? (ווינקט אונטער).

מאדאם שעפעלעוויטש. אביסעל יא און אביסעל נון... מאדאם סאלאוויי (לאכט). איך האב פערשטאנען, פערשטאנען. אז מען וויל נישט זאגען יא, זאגט מען: אביסעל יא און אביסעל נון... ערלויבט מיר מיט איך בעקענען זיך (שטעהט אויף). אט וועל איך זיך איך פארשטעלען, און איהר וועט זיך מיר פארשטעלען. זעהר אנגענעהם, לאמיר זיין בעקאנט. מיין פאמיליע איז: סאלאוויי, — מאדאם סאלאוויי. ביי אונז איז א סקלאד פון פאפיער, — איהר ווילסט עס אפשר?

מאדאם שעפעלעוויטש. נון, איך וויל עס נישט, נאך עס איז זעהר אנגענעהם... מאדאם שעפעלעוויטש. [ביי אונז איז א קאנטאר פון געטריקענע פרוכטען.

מאדאם סאלאוויי. געטריקענע פרוכטען? (טראכט אווילע). ווארט נאך אויס, — איך וויל, איך וויל. זענט איהר, הייסט עס, פון יענע שעפעלעוויטשעס, וואס זענען פריינד מיט די לעבעלעס? יא? מיין מוטער האט זעהר גוט געקענט אייער פאטער עלוי-השלוס. און אויב איך האב קיין מעות נישט, זענען מיר מיט אייך, דאכט זיך, פריינד. און די דאזיגע דאמע?

מאדאם שעפעלעוויטש. דאס איז מאדאם פונשטיין, און דאס איז מאדאם שניידערמאן. בעקענט זיך.

מאדאם סאלאוויי. זעהר און זעהר אנגענעהם. די געשעפטען? אדאנק גאט! וואס? נישט דאנקען גאט? איצטער, פאלאזשן, קלאגען זיך אלע. קיין עקספארט איז נישטא, קיין אוראזשאי איז נישטא; כסדר נישטא און נישטא (מיט אטאן פון איין אלטער בעקאנטער). וויפיעל קינדער האט איהר?

מאדאם שניידערמאן. צוויי.

מאדאם סאלאוווי (מיט פרייד). און איהר געהט שוין צו שעטלעך?
ביי מיר איז אהאלבע דין, און איך האב זיך ערשט געחאפט
צום שכל...

מאדאם שעפעלעוויטש. איצטער זענען שוין אלע דאמען קליי
גער געווארען; קינדער וויל שוין איצטער קיין קינדער נישט
האבען.

מאדאם סאלאוווי. אך, מאדאם שעפעלעוויטש און מאדאם שניידער.
מאן! ווי זאל מען זיין קליינער, אז דער מאן איז נישט געווא-
רען קליינער? ווי ווילען דען פון וואס-עס-איז וויסען? הונדערט
מאהל האב זיי קינדער! מיינענדיג מאהל?

מאדאם פונשטיין. אדער אליעבהאבערין בעקומט ער זיך.
מאדאם סאלאוווי. אדער אליעבהאבערין בעקומט ער זיך. א מאנס-
ביל איז דען אויך א מענש? נאר איצט, מאדאם פונשטיין,
איז שוין איין עק (די דאמען לאבען). אויס!

מאדאם שניידערמאן. און אז הערר סאלאוווי וועט זיך געפינען איין
אנדער פרויענצימער?

מאדאם סאלאוווי. איין אנדערע? אפילו צעהען! אך, מאדאם
שניידערמאן און מאדאם שעפעלעוויטש! איהר וויסט דען.
ס'א לעבען איך האב? איך שעס מיך דאך מינע פריקאזש-
קעס אויף די אויגען זיך צו בעווייזען. אהא, די מאדאם סא-
לאוווי איז שוין ווידער... אהא, די מאדאם סאלאוווי איז שוין
ווידער... (שפייט). א, צעלאפעט זאלסטו ווערען! אלזין זיי
אויף דער צייט! קינדער ווילסטו? אלזין האב זיי! (א געלעכטער).
אינע פון די ווייבער. איהר הערט, קינדער, וואס דארטען טהוט
זיך (א געלעכטער).

מאדאם סאלאוווי. אויף וואס בעדארף מען קינדער, אום-אין פעהאן
א דאקטאר שעטלעך? אט זעה איך איין שאנע דאמאטשקע (ווייט אן).
נאך איינע, א דריטע... אלע פרישינקע, געזונטיקע, פרעהלי-
כינקע... ווער האט עס זיי פאר אוועלכע געמאכט? דער דאק-
טאר שעטלעך (א געלעכטער און א גערויש).

מאטילדע (לויפט אריין). נון, איך בין שוין גאר אהן געווען געפליעבען.

זייט שטילער! (צו א ווייבעל). מוטשעט מיך ניט! הערט
מיך אויף מוטשען. אהן געלט געהט דער דאקטאר איצטער
נישט צו.

א ווייבעל. נו, מעגליך, מעגליך, מאדאם... איך בעט אייך...
(מאטילדע פיהרט זי ארויס).

מאדאם מאיר. מאדאם שולץ, מאדאם שולץ, טהוט נאר א קוק,
ווער דא איז! די מאדאם קרייצער, וועלכע לעבט מיט קרוי-
טינסקיין...

מאדאם שולץ (שטיל). וואו? וואו? עס קען נישט זיין.
מאדאם מאיר. ביי דער טיהר. טהוט נאר א קוק, ס'א קלייד אויף
איהר איז. איהר וואלט זיך פערניגען אנטהון אזא קלייד? נאר
אויף פרעמדע געלד מעג מען אליין (די נייגעקומענע געהט לאנג-
ווייליג צו און זעצט זיך צווישען די דאמען).

מאדאם שניידערמאן. מאדאם שעפעלעוויטש! מאדאם שעפעלע-
וויטש! אוי איך שמארב! דאס איז דאך די מאדאם מענד-
לער, — יענע, וואס לעבט מיט'ן גביר מעלשטיין.

מאדאם שעפעלעוויטש (קוקט זיך ארום). יא (טהוט אפאטש מיט די
הענט). ס'איז טאקע זי. נו, ביי איהר איז שוין ארעכטע
פיערעל...

מאדאם שניידערמאן. לאז זיין ארעכטע; נאר איך וועל גיכער
איינגעזונקען ווערען, אידער איך וועל זיך צו איהר די ערשטע
אנייג-טהון.

מאדאם פונשטיין. איך איך.

מאדאם שעפעלעוויטש. איך אויך, פערשמעהט זיך. א גוטער ליעב-
האבער איז טאקע בעסער, ווי א שלעכטער מאן. — נאר
פון דעסמוועגען וויל איך זיך מיט איהר נישט קענען. לאמיר
זיך אבקעהרען (אלע דריי קעהרען זיך אפ. עס קומען אן נאך צוויי
דאמען, וועלכע מען בעמראכט מיט קנאה. עס געהט אריין מאדאם כץ און
לאזט זיך גלייך רעכט'ס).

מאדאם שניידערמאן (צו מאדאם כץ, גערוועזן). וועמען זוכט
איהר דא?

מאדאם בן (צו לאכט יוד). איך וויל דאס, וואס איך בעדארף. איך דארף
אין ארט, וויל איך אין ארט.

מאדאם שניידערמאן. דא איז קיין ארט נישטא (צו די דאמען). אמת,
דא איז קיין ארט נישטא? געהט אהין (ווייזט אויף די ווייבער)
און לאזט אונז, איך בעט אייך, צו רוה.

מאדאם בן. ווייזט מיר נישטאן. איך וויל זעהן גוט, וואו עס
וועט ריכטע און וואו עס וועט אריבער.

א ווייביל. אהא, דארטען קריגענט מען זיך שוין.

א צווייטע. ווער, ווער? וואו?

א דריטע. איך האב ליבע, אז זי היינט זיך (אנגעלעכטער).

מאדאם שניידערמאן. נו געהט-וועט, געהט.

א דאמער. וואס בעדארף זי דא? אט א נאכאלקע! מען דארף ארום
טהון מאטילדען.

מאדאם בן. וואס האט איהר זיך אזוי פענאנדערגעשריגען? א לויב דעם
אויבערשטען. איך מעג וועטן, וואו איך וויל. איהר קוקט
אויף מיין קלייד? שפייט זיך אויס אויף קלייד. אט ווי איהר
וועט מיך דא שטעהען, וועט איהר מיך נישט קויפען פאר
דרייסיג טויזענט. איך האב פער מעבעלנע סקלאדען. אין
איינעם זיך איך אלען, אינ'ם אנדערען וועט דער מאנן
און אין די איבעריגע וועט פריקאזשטיקעס. שוין?

די דאמער. זי איז ארייבער, זי איז ארייבער...

אנדערע. מען מעג זיך דען אזוי בעגעהען? זי איז דאך נישט
אבי-ווער...

מאדאם שניידערמאן (פערוואונדערט). אזוי? וואס האט איהר
עס לכתחילה נישט געזאגט? איך בעט אייך, מאדאם, וועט
זיך צו און ווייט מיר טויזענט מאהל מוחל.

מאדאם שניידערמאן. וואס-וועט שטעהט איהר, מאדאם?
וועט, איך בעט אייך.

די דאמער. וועט, וועט. אט איז אליידיגע קרעסלע און אט איז
אליידיגע קרעסלע...

מאדאם בן (וועט יוד, לאבענדיג). איך וועל אייך שוין טהון צולעב

(ווייזט אויף יוד). מאדאם בן... וואס טהוט איהר ביים דאקטאר?
מאדאם שניידערמאן. וואס טהוט א פרויענצוממער ביים
דאקטאר? זי היילט זיך. און וואס איז אייער הולאט?
מאדאם?

מאדאם בן (ברייט איז קרעסלע). מיין הולאט? (לאכט). אויף מיין לעבען
בין איך נישט קראנק געווען און וויל אפילו נישט, ווי אזוי
מען קריינקט. מיט וואס מען עסט עס — וויל איך נישט.
ניין, מאדאם, איך בין נישט קראנק; גאר אויב איך פערמעג
דרייסיג טויזענט, בעדארף איך דען אויך דרייסיג טויזענט קינדער?
אזוי קומט ביי אייך אויס?

מאדאם פונשטיין. איך וועל שוין, מאדאם, אז ביי אייך איז מיין
הולאט. איהר פערשפארט שוין גאר ווייטער דערצעהלען...
מאדאם בן (טרייסעלט איהר די האנט). ווי באלד אזוי, וועט איהר דאך
מיין מענטש. איך וואלט אייך מיט מיין כייץ בעקאנט. זאל ער
האטשט אהן מאהל וועהען א דאמע, וואס וויל אויך נישט...
ער איז דאך ביי מיר ווי א ווילד פערד, — ער וויל פון גאר
נישט וויסען. גאר האב און האב. וואס איז, אפגעהל בן איך?
און דריי איז מיר וועניג? ניין, אט זאגט איהר, וועניג איז
מיר דריי גולנים?

מאדאם שניידערמאן. איבער-גענוג!

מאדאם בן... איך האב דערצו גאר נישט: ער האט זי ליבע, און
זי האט איהם ליבע; אדער ער האט זי נישט ליבע, און זי
האט איהם ליבע; פערקעהרט די מעשה טרעפט אויך, זאג
אייך מיין כייץ; — גאר, אום גאטטעס ווילען, צו וואס וועט
די קינדער?

מאדאם פונשטיין. איך וויל טאקע נישט, צו וואס.

מאדאם בן. אט דאס אייגענע זאג איך דאך דעם מאנן אויך: בן,
מיר דארפען מעהר קיין קינדער נישט. בן, לעב ווי אנע-
בילדעמער. ביי א דאקטאר וועסטו דען א סך קינדער? און ביי
אין אדוואקאט? און ביי אין אינזשענער? אין שטיקל! און אז
א סך, — אזוי צוויי שטיקלעך. בן, זי-וועט קיין נאר נישט...

און וויסט איהר, מאדאם, מיר האָבען זיך טאקע לייעב איינעם
דאָס אנדערע; טאקע, ווי ס'רעדט זיך, מיר קושען זיך. —
נאָר קינדער זאלען זיי האָבען ... (ווייזט אויף די ווייבער).
אויפֿעל. איהר הערט, קינדער, וואָס מען רעדט דאָרטען? א?
(אנערשט. עס געהט אריין דארע. געריסט זיך מיט אייניגע דאמען. זעט
זיך געבען מאדאם שניידערמאן און הויכט איהר אהן עפעס דערזעהלען).
מאדאם שולץ (צו מאדאם וואלף). ווער איז אָם יענע, די שענינקע.
וואָס איז נאָר-וואָס געקומען?
מאדאם וואלף. ווער? איהר קענט זי דען נישט? עס קאן נישט
זיין. דאָס איז דאָך מאדאם ראָזען?
מאדאם שולץ (העכט ערשטוינט). וועלכע מאדאם ראָזען? יענע, וואָס
לעבט מיט גאלדמאנען?
מאדאם וואלף. יא, יא. זעהט נאָר, ס'איין אומשולדיג געוועט ביי
איהר איז. בלומ'שט זי האָט נאָר קיין מאָהל נישט געהערט
דאָס וואָרט „ליעבהאָבער“ ... (מיט איין אויסגעשריין). וואָס איז
עס מיט איהר? זי איז בלייב געוואָרען ... זי ברעכט, דאכט
זיך. די הענט ...
מאדאם שולץ. טאקע, — וואָס טהוט זיך עס מיט איהר? (ס'נעמט
אריין ראָזען-איין אויפגערינגטער; קוקט זיך ווילד ארום).
מאדאם מאיר. ס'איז איהר מאַנן, איהר מאַנן (הויך שעפּאשענדיג).
איצט פערשטעה איך שוין, מאדאם שולץ; איך פערשטעה
שוין אלץ (די דאמען שעפּטשען איינע דער אנדערער: „איהר מאַנן,
איהר מאַנן“).
ראָזען. דאָרע, דאָרע! (געהט צו איהר. דארע שטעהט פאמעליך אויף, קוקט
זיך הילפלאז ארום און לאזט זיך צו איהם אנטקענען).
מאדאם וואלף. זעהט נאָר, ווי זי איז רויט געוואָרען.
מאדאם שולץ. נון, זי איז בלייב געוואָרען. דאָ וועט עפעס פאָרקו-
מען זעהר אינטערעסאַנטעס, זעהר אינטערעסאַנטעס.
(אויפגערינגט). ער האָט איהר עפעס געוואָגט.
מאדאם שניידערמאן. ס'א גרוביאן ס'איז! דאכט זיך, מיר זענען
בעקאנט איינע מיט'ן אנדערען; ער וואלט, דאכט זיך.

געמענט געריסען זיך.
מאדאם פונשט'ן. אוי, מאדאם שניידערמאן! אוי, מאדאם שעפּע-
לעוויטש! ער וועט זי באלד אַזען טהון (א שושקעריי).
ראָזען. וואָס טהוטסטו דאָ? וואָס בעדאָרפסטו דאָ?
דאָרע (איז נאך צו זיך נישט געקומען). שריי נים אזוי, אום גאָטמעס ווילען.
קום אוועק פון דאָנען. איך וועל דיר זאָגען ... איך וועל דיר
אלץ דערזעהלען.
ראָזען. איך וויל שרייען. זאל באלד דאָס הארץ ביי מיר פלאצען. דאָ
זאג, דאָ! איצטער וועסטו מיך שוין נים נאָרען. — א סוף!
דאָרע. איך וועל דיר באלד אלסדינג דערזעהלען. קום נאָר אוועק
פון דאָנען. אלע הערען זיך איין. אלע האָבען נקמה ... קום-
זשע, — איך וועל חלשות פאלען פאר שאַנד.
ראָזען. לאָזען זיי הערען, לאָזען זיי נקמה האָבען! פאר וועמען שעמ-
סטו זיך? פאר זיי? פאר אָם די דאמען? זיי זענען דאָך אלע
פערשט! דאָ איז דאָך קיין איין אַרענטליכע פרוי נישטאָ.
וואָס טהוטסטו דאָ? ענטפער שוין!
מאדאם שולץ. טייערינקע מינע, ער האָט זי פאר דער האנט אַ ציה
געטהון ... זי האָט אַ געשרינגעטהון.
מאדאם שניידערמאן. נון, איך האָב קיין כח נים צו קוקען אויף
דעם גולן. איך געה אוועק.
דאָרע (שטיל). ראַטעוועט ... (וויל אנטלויפֿען).
ראָזען. א, ראַטעוועט? איצטער — ראַטעוועט! פריהער — מיאוס'קיי-
טען, און דערנאָך — ראַטעוועט? דו ביזט ביי שעטלע—אין אָם
דעם ווערטעפֿאָר איז, הייסט עס, פֿערהאָנען אַ ליעבהאָבער?
איז, הייסט עס, פֿערהאָנען, פֿערהאָנען? זאג-זשע, ווער איז
ער, ווער?
דאָרע (קומט ביסלעכווייז צו זיך). אויף מיין עהרענוואָרט, יעפֿים, נאָך
די דאָזיגע ווערטער וועל איך דיר קיינמאָהל נים אַקוש טהון.
נו, קיינמאָהל, — קיין איין מאָהל! אָם וועסטו זעהען. אויף דו,
קניען וועסטו זיך וואלגענען און בעטען. — און איך וועל אויף
דיר אפילו קיין קוק נישט געבען. ווי ס'וועסטו אזוי רעדען

מיט מיר? גאמעניו! ווען איך זאל איצטער זיין אין דערהיים, וואלסטו שוין לאנג אויף די קניען געשטאנען...

ראזען. אים איז זי דיר—די פערשייטע נקבה! ביי שעטלע אין ווער- מעפ טרעף איך זי, וואהין עס געהען אלע אונוערע אויסגע- לאסענע דאסען, —און זי רעדט וועגען קושען זיך. פערשייטע נקבה! ווער איז דין לעבהאבער?

דארע. און איך זאג דיר, ווען מיר וואלסטען געווען אין דערהיים, וואלסטו אויף די קניען קריכען! אזא אומגליק, וואס מיר זענען נישט אליין... אזא אומגליק, וואס איך בין אנגעמהן...

מאדאם שניידערמאן (געהט צו און רעדט מיט א צערטליך קול). גוט מארגען, הערר ראזען! וואס טהוט איהר? וואס שרייט איהר? אלע הערען דאך זיך צו. דאס קען מען דאך אין דערהיים טהון... און איך פערשטעה נישט, מיר זענען מיט אייך שוין לאנג בעקאנט, און איהר געריסט זיך אפילו נישט...

ראזען (מיט בייזקייט). וואס דארפט איהר האבען פון מיר? איך קען אייך נישט און וויל מיט אייך נישט רעדען.

מאדאם שניידערמאן (פערוואונדערט). דאס איז פאר מיין גוטס? איך בין נאך, אדאנק גאט, נישט אייער ווייב... מאדאם פונשטיין! מאדאם שעפעלעוויטש! אים דער גולן בעלזדיגט שוין מיר.

ראזען. איך בעלזדיג אייך? אייך קען מען זען בעלזדיגען? ווער האט זי פערשייט? (ווייזט אויף דארען) נישט איהר? (צו מאדאם וואלף) נישט איהר? (צו מאדאם מאיר) נישט איהר? (צו אלעמען) אדער אפשר נישט איהר? מאכט נישט אזא פרום פנים! ווייזט מיר דא האטש איין ארענטליכע פרוי, האטש איין ארענטליכע ווייב, האטש איין ארענטליכע מוטער. איהר זענט עס אפשר? אדער איהר?... (די דאמען שרייען, די ווייבער לאכען).

דארע. ער איז פון וועגען אראפ (שלעפט איהם). קום, קום, אוועק פון דאנען.

מאדאם שניידערמאן (לויפט צו). אים זאג איך אייך, הערר ראזען! פאר אלעמען, אז איהר זענט א פאדלעך!

מאדאם וואלף (לויפט אויך צו). איהר זענט א פאדלעך!

דארע (ווארפט זיך צווישען זיי). וואס האט זי געזאגט? מיין יעפים איז א פאדלעך? ס'איז אפשר נישט אמת, וואס ער זאגט? איהר האט דען נישט קיין לעבהאבער? און זי? און זי? (האפט זיך פאר'ן קאפ). אך, וואס ער האט דא אופגעטהון! וואס יעפים האט דא אופגעטהון... (אליארעם, אנעשריי. די ווייבער לאכען. עס לויפט אריין מאטילדע).

מאטילדע. דער דאקטאר איז געקומען (שטעלט זיך אפ איין ערשטווינטער). וואס איז דא געשעהען? (מיט איין אויסגעשריי). אך, מינע גערווען, מינע גערווען... (עס געהט אריין שעטלע. ער קאן פאר בעס קיין ווארט נישט אויסרעדען; טופעט מיט די פיס און מאכט מיט די הענט).

פארהאנג.

וואל נישט טהון, וואוהין איך וואל זיך נישט ווענדען —
אין קיין הילף נישטאָ. און דאָס האָרץ — פערשטעקסט? —
דאָס האָרץ זאָגט מיר: געה אוועק. דו פערשטעקסט? דאָס
האָרץ וויל עס נישט, עס וויל נישט!
סאָני (טרויעריג). און איך וואָלט מיט גרויסקייט אונזער משא געטראָגען.
דאָס פאָלק טראַגט עס, — און איך בין דאָך א שטויבעלעך...
מישע. און איך וויל נישט! מיין אמת אין העכער פונ'ם פאָלק; איך
פיהל זיך מעהר גערעכט, ווי דאָס פאָלק. איך — — —
איך — — — אַך, גענוג, לאַמיר דערפון נישט רעדען... איך
צווינג דיך נישט... אליין וועל איך, אליין...
סאָני. מישע, מישע... (טולעט זיך צו איהם. פאאווט).
מישע. ווי גיך עס האָט זיך אלעס געענדיגט... א סוף צו די עוויגע
ספּקות, אויס איבעריגע שאלות... די חברים בעשולדיג איך
נישט, — איך בעשולדיג קינעם נישט: יעדער לעבט זיך, ווי
ווער עס קען... און מיר אין איצטער וואויל, ווי נאָך
קינמאָהל...
סאָני. מיר איך. אמת, מישע, מיר איך? .. היינט, מישע?
מישע. היינט... לאַמיר שווייגען, לאַמיר שטיל זיין... (זייען געארמט).
סאָני. איך האָב דיך ליעב... דו ביזט שטאַלץ... אויף די קניען
וואָלט איך קענען דיר שטעהען... דו ביזט שטאַלץ...
מישע. דעם טאָטען טהומ מיר באַנג. ס'גלוםט זיך אזוי געווענען זיך
מיט איהם... ער פערשטעהט מיך נישט און האָט מיך
פיינד... איך וואָלט איהם וועלען צום האַרצען צווינקען און
ווייטעס-אין געבען איהם צו וויסען, אז איך האָב איהם ליעב,
אז איך הויב אפילו נישט אָן צו לידען, אז מיר אין גוט, און
איך דארף גאר נישט, גאר נישט...
סאָני. און איך טראַכט גאר וועגען קינעם נישט — ניט וועגען דעם
טאָטען, ניט וועגען דער טאָטען. — וועגען קינעם טראַכט איך
נישט... איך בין דאָך דו, — און מיך אין נישטאָ...
מישע. מיך ציהט צו איהם. צו דער טאָטען... אַך, ווי עס טהומ
מיר באַנג... איך וואָלט איהם גאר צוויי ווערטער וועלען

דריטער אַקט.

(ביי נאָלדמאָנען אין סטאַלאַווט. מישע און סאָני זייען איינס געבען
אנדערען. פאאווט).

מישע. ס'איז פערהאנגען, סאָני, נאָך א מיטעל.
סאָני. איך וויל... שווייג...
מישע. וועסט ניט חרטה האָבען? ... מיין ליבע סאָני, ביזט אויך
מיט מיר? מיר בירדע, צוזאמען... מיר וועלען אין דער
לעצטער רגע נישט זאָגען, אז ס'טהומט אונז באַנג...
סאָני. איך האָב דיך ליעב... (פאאווט).
מישע. מען דארף נישט חרטה האָבען... איך פערשטעה, אז ווען איך
טהו, אזוי ווי מינע חברים, בעקומט מיין לעבען א זינן; איך
וואָלט ווערען פריי... נאָר איך קען נישט; ס'האלט מיך עפעס
אויף דערפון און זאָגט מיר: מען דארף נישט! פאר וואָס —
וויס איך ניט... די חברים מינע בעשולדיג איך ניט, —
איך בעשולדיג קינעם נישט; נאָר איך קען נישט...
סאָני. ווען דו טהומט, אזוי ווי זי, וואָלט איך דיר איך נאָכגעהען, —
נאָר איך וואָלט זיך פערהאנגען...
מישע. ניט דאָס פערהאנגען שרעקט מיך. דאָ איז פשוט א פאלשקייט,
און דאָס דאָזיגע קען איך נישט פערלידען. אַנטהון א מאַסקע,
אומגעהען מיט א פרעמד געזיכט — דאָס קען איך נישט. נאָר
דאָך, סאָני, זענען מיר בערויכט. איך פיהל, אז מען האָט
ביי אונז אלעס צוגענומען. איך שטעה קענען גליקליכע און
פרייע מענשען א בערויכטער. און איך קען עס מיין מול נישט
מוחל זיין. איך קען זיך דערויף נישט בערוהיגען. וואָס איך

ואנען, צוויי ווערטער נאך ... אך, ווי עס טהוט מיר באנג...

און דיר?

ס'א'נ'י. מיר איז גוט, ליכטיג, וואויל... (זיטצען געארמט. פון פאדערציימער הערט זיך גאלדמאנ'ס קול).

גאלדמאנ'ן. איך בעט אייך, יענקעלעוויטש, לאזען מיך צו רוה. קריכט נישט צו מיר.

מי'ש'ע. דער טאטע! קום צו מיר. (געהט ארויס מיט סאנין. א בעדיענטער טראגט אריין קאווע און שמעלט עס אויפ'ן טיש. גאלדמאנ'ן געהט אריין, א שפייטהלדיג פאר כעס).

יענקעלעוויטש (קוקט אריין מיט מורא). הערר גאלדמאנ'ן, איך וויל ביי אייך א שטיקעל ברויט פערדיענען.

גאלדמאנ'ן. לאזט מיך צו רוה מיט איינער ברויט. וואס בין איך אייך: א פאטער, א פעטער, א פריינד, א ברודער? וואס פערשטערט איהר מיר דאס לעבען? (שפייט). פאר דער וועהעלקע קען איך ווינציגער נישט געהמען, און לאזט מיך רוהיג אויסטרינקען א גלאז קאווע.

יענקעלעוויטש. איהר קענט טאקע נישט, — נאך טהוט מיר א ווינק מיט'ן אויג. איהר זאגט זיך נאך: ע, לאמיר געבען יענקעלע-וויטשען פערדיענען. מיר אלע בעמען דאך גאט פאר אייך... גאלדמאנ'ן. איך האב קיין צייט נישט מיט אייך צו פערברענגען, און דערוועגט זיך נישט קריכען צו מיר א הייס: איך געהט צו אין קאנטאר. אט לאס איך נאך אפגעקען מיט די דייטשען, וועל איך איינפיהרען נייע פאריאדקעס. פאר דער וועהעלקע וועל איך ווינציגער נישט געהמען, און געהט אייך.

יענקעלעוויטש. איך קען דאך אייך, הערר גאלדמאנ'ן. דאס הארץ איז דאך ביי אייך א גוטע, איהר האט נאך ליבע אביסעל שרייען. נו, שרייט זיך אויס אביסעל אויף יענקעלעוויטשען (טרעט אריין אין צימער). הערר גאלדמאנ'ן, טהוט מיר א ווינק מיט'ן אויג.

גאלדמאנ'ן (האלט נישט אויס און צעלאכט זיך). אך, דער רוח זאל אייך געהמען! פיאוקע! וואו בעהאלט איך זיך פון איהם?

יענקעלעוויטש. טאקע א פיאוקע. נאך פרובט איהר זיין א מעקלער און נישט זיין קיין פיאוקע. ס'א שפיעלכעל, מינט איהר, אייך איבערצורעדען? און מינע צוויי דייטשען איז מיר דען גרינג איינצורעדען? נאך א בארג מיט א בארג וועל איך דאך צונויף-פיהרען. אהא! הערר גאלדמאנ'ן, טהוט-וועט א ווינק; זאגט זיך: ע, זאל יענקעלעוויטש אייך עסען א שטיקעל ברויט...

גאלדמאנ'ן (לאכט). געהט שוין, געהט, — מיר וועלען זעהען. יענקעלעוויטש. אט דאס איז עפעס אנדערש! וואס האב איך אייך געזאגט? איצטער לויף איך צו די דייטשען. א גוטען טאג, הערר גאלדמאנ'ן (געהט אוועק; עס הערט זיך ווי ער געהט אראם פונ'ם לייטער).

גאלדמאנ'ן (מאכט א פאר טריט איבער'ן צימער, דרעהט די וואנצעס און פייפט עפעס א פרעהליכ'ס; געהט צו צום טיש און טרינקט די קאווע שטעהענדיג. שרייט הויך און פרעהליך). אלטשקע, אלטשקע! די דייטשען קאמפאניע וועט מיך שוין האבען צו געדענקען.

אל' (עפענט די טהיר רעכט'ס, נישט בעווייזענדיג זיך). וואס זאגסטו דארטען? גאלדמאנ'ן. וואס זאג איך דא! תמיד, בשעת מען שמועת'ט פון געשעפט, בין איך אין איין צימער, און זי — אינ'ם צווייטען (הויך). איך זאג, אז די דייטשען קאמפאניע וועט מיך שוין האבען צו געדענקען. אויף מעסע. האב איך זיך היינט מיט זיי געשנימען. דער פארשטעהער רוקט מיר אונטער א פונקטעל, און איך רוק איהם אונטער מיין פונקטעל (פלוצלונג). וואס איז די קאווע קאלט?

אל' (וואס זאגסטו דארטען?). גאלדמאנ'ן. וואס איז די קאווע קאלט? (שפייט). איך וועל אט אזוי ווען נישט איז געהמען די גלאז און וועל זי ארויסשליידערען דורכ'ן פענצטער.

אל' (דיר איז דאך שערליך טרינקען הייסע). גאלדמאנ'ן. תמיד געפינט זי א נארישען תירוץ. און איך וויל הייסע! דאס הארץ זאל אפילו פלאצען, אבי עס זאל זיין הייסע. געה נאך אהער, — וואס טהוטו דארטען? (געהט צו צו דער טהיר און

פערקוקט אהין). נו, אזוי האָב איך געוואוסט: דרעהט זיך קענען שפּיעגעל ...
 אָ ל י. פאר וואָס וואָל איך זיך נישט דרעהן קענען שפּיעגעל?
 (נעהט אריין). נו, אָט בין איך, — וואָס האָסטו דאָ געשרינגען?
 גאָלד מאַנן. געשרינגען ... איך וויל דיר ווענען געשעפט דערצעהלען.
 און דו ביזט נישטאָ. די פאַרשטעהער פון דער קאמפאניע
 דארפן באלד קומען אונטערשריבען דעם קאנטראקט. דארף
 איך דאָך דיר ברענגען די פרעהליכע בשורה, אָדער נישט?
 אָ ל י. ווי? שוין?

גאָלד מאַנן. פערשטעהט זיך — שוין! און מיר ווערן די
 איינציגע פאַרשטעהער איבערן גאנצען ראיאָן.

אָ ל י. ... דארפסטו מיר מאַכען אַ ניי קלייד. געב שוין געלט.
 גאָלד מאַנן. נו, איך וועל געבן, — איך וועל געבן, — וואָרט אויס.
 ווייסט, אָלעמאָל, איך זעה פאַראויס, אז אין גיכען וועט צו
 אונז אַריבער די אנגענומענע אויף גאנץ רוסלאַנד. דאגה נישט, —
 איך פיהל שוין גוט מיט וואָס ס'שמעקט ...

אָ ל י. ס'קען נישט זיין! אויף גאנץ רוסלאַנד? נו, דעמאלט וועסטו מיר
 שוין אויך אַ קארעמטע קויפן. אויף די אויגען וואָלטו זיך מיר
 נאָך נישט בעווייזען אָהן אַ קארעמטע. און אַ פאַר סיערע-סיערע.
 אָט אזוינע גרויסע פערד ... יאָ?

גאָלד מאַנן (לאכט). נו, פערשטעהט זיך. איך האָב אליין ליעב
 אַ קארעמטע ... איך הער-אויף קארגען, — מיר וועלען אַריבער
 אין אַ נייער דירה ...

אָ ל י. און אַ קומשער וועלען מיר געהען אויך אַ גרויסען, אַ גראַבלין.
 אויף מיין גוסט — איז זעהר שוין. אז אויף די קאָלעס וועט
 אַ גראַבלין קומשער ... איך וועל אלע מאָג אומפאָהרען מיט
 אַנטישקען. און אונזער דאַרעמטשקע וועט די ערשטע פלאַצען
 פאר קנאה. אַ יאָ? — וואָס קרימסטו זיך? ווילסט נישט?

גאָלד מאַנן (הערט נישט). וועסטו זעהן, ס'אָרירה איך וועל דינגען...
 די קאַפּ, ווייסטו, ווי איך וועל האַלטען? אָט אזוי ... איך זעה

נאָך נישט. איך געה און זעה נאָך יענע, וועלכע האַלטען אויך
 אזוי די קאַפּ.

אָ ל י. איך האָב דיר אלע מאָל געזאָגט, אז דו דארפסט האָבען צו מהון
 מיט העכערע ... ווייסט, ס'אָמאָטשקע? מיר איז שוין
 לאנג נמאס, וואָס דו פערדינעסט נאָר צוועלף מויוענט. יערער
 יאָהר נאָר צוועלף און צוועלף. דו דארפסט מיר ברענגען
 דרייסיג מויוענט, פערציג מויוענט און נאָך מעהר ... זאָגסט
 עס מיר צו? נאָך מיין מינונג דארפן מיר שוין אַריבער אין
 העכערען געוועלשאפט ... נו, וואָס טהוט מען איצטער: זינגען?
 מאַנצען? — האָסטו מיר ליעב?

גאָלד מאַנן. נו, אוראי, — וואָס איז פאר אַ שאלה?
 אָ ל י. נין, נישט אזוי האָסטו עס געזאָגט.

גאָלד מאַנן. נו, אָט האָסטו דיר, נאָך נישט אזוי. מיט אַנגון דארף
 מען עס נאָך זאָגען? נו, געב שוין די ליפּען און לאָז שוין
 זיין אַ סוף.

אָ ל י. ס'אָמאָטשקע ... (ויפצט). פאר וואָס ווילסטו מיט מישענקען נישט
 איבעררעדן? נו, אָט האָסטו זיך שוין צו בייזערט. ער איז
 אזוי טרויערונג, אזוי דערשלאָנגען ... ער איז דאָך אונזערער.
 גאָלד מאַנן. דו שטעהסט צו מיר ווידער צו מיט מישען? איך וויל פון
 איהם נישט הערען! און צו וואָס דארף איך דערוואַקסענע
 קינדער? איך בין אַ פרעהליכער מענטש, האָב פיינט דאגות
 און בין אליין נאָך יונג, — און זיי פערשטערען מיר דאָס
 לעבען ... קלייניקע וואָלט איך איצטער וועלען. קלייניקע!
 אָ ל י. נו, זי-זשע אַ גומער ... ביי מישענקען ווענען אפשר, גאָסט
 ווייסט, וועלכע געדאנקען אין קאַפּ ... מיר ווענען איצטער אזוי
 גליקליך, די געשעפטען געהען גוט ...

גאָלד מאַנן (בייז). צו אלע רוחות, זאָג איך דיר, וואָלען זי געהען!
 איינער וויל זיך מויען, דער אנדערער בערארף ארץ-ישראל ...
 וואָס איז עס אין-אין-אמת? מען האָט זיי שוין גענוג געבאָ-
 לעוועט (עס נעהט אריין).

ראָזען. דער פאַרשטעהער איז שוין אין קאנטאָר? קימט, ס'אָמאָט.

לאמיר אונטערשרייבען דעם קאנטראקט און לאזט מיך אפ.
נום מארגען, אלי.

אלי. א גוט יאהר איך. וואוהין אילט איהר זיך אזוי?

מישע (מישע ביי דער טוהר). טאטע... טאטע...

גאלדמאן (הערט כלומר'שט נישט). קומט, יעפים.

מישע. טאטע...

גאלדמאן (צו אלי). זאג איהם, אז זיין טאטען איז דא נישטא.

אלי. סיאמע, סיאמע... מישניקע. ווארט אים, איך וועל איהם

אויבערשטען. סיאמאשקע, ענטפער איהם, — עס איז דאך

אונזער מישניקע.

גאלדמאן. איך האב שוין געזאגט, אז ער האט דא קיין פאטער

נישט. זיין פאטער איז געשטארבען, א מיתה-משינה איינגענומען!

(מישע געהט ארויס). אנגעמיפטען ווען דארף איך נאך? ווען

איך האב נישט מורא, מסית איך איהם מיט די אייגענע הענט.

דער רוח ואל געהמען אלע זיינע חברים און אלעמען, ווער עס

ווייזט איהם דעם וועג דערויף!

ראזען. וואס האט איהר זיך, סיאמע, פענאנדערנעשריגען? מען וואלט

קענען מיינען. אז עס איז טאקע פעהלעך פון וואס צום הארצען

זיך געהמען. אויב ווער עס דארף שרייען, דארף איך עס,

אבער נישט איהר!

גאלדמאן. לאזט מיך צו רוה מיט אייער אייפערזיכטיגקייט!

ביי מיר געהט מען דא צו א קינד...

ראזען. און איך וואלט איהם אפילו קיין ווארט נישט זאגען. פאר

וואס נישט? וועט זיין וועניגער מיט איין יודען. עס איז שוין

איצטער נישט דער פריהערדיגער פאנאטיום... וואס איז

דער חלוק פון א יודען און נישט א יודען? און אויב איהר וואלט,

סיאמע, בין איך אליין איך נישט אזוי אויסער זיך פאר שמחה,

וואס איך בין אייד. מיך פעהט עס כלל נישט. נו, איהר

האט זיך שוין ווידער צעבויזערט? קומט שוין בעסער צו די

דייטשען (ציהט איהם פאר א האנט).

גאלדמאן (געהט נישט). וואס איז פאר וואס פעהט עס איך נישט?

ראזען. פאר וואס פעהט עס אלע יודען נישט? עס פעהט נישט!

נישטא וואס צו פעהען זיך. ווען איז איידען גוט געווען?

אך, לאזט צו רוה: עס איז נאך נישט אזוי גרויס דאס גלוק

פון א יוד צו זיין. און ווען איך האב נאך צייט וואלט איך

איך דערווייזען, אז איך פעהט עס איך נישט און אז איהר

אליין האט איך קיין יודען נישט ליעב...

אלי. וואס איז פאר א נארישע רעד? געהט שוין, מען ווארט דאך

אויף איך.

גאלדמאן (מאכט מיט די הענט). איך האב קיין יודען נישט ליעב?

איך? אופהענגען איך פאר אייערע רעד איז דאך וועניג! אט

דעריבער איז דאך אונז טאקע שלעכט, ווייל ביי אונז זענען

פעהלעך אזוינע, ווי איהר. איהר וואלט דאך אונז דער

ערשטער פון דער וועלט אומגעבראכט. אנקוקען קען איך איך

נישט! איך פעהלעך איך... אט ווער עס זענען אונזערע

שונאים, אלי! אט זענען זיי...

ראזען. נו, רעכט, איך בין א שונא. און אין וואס דיינע ווייזט זיך

ארויס אייער לעבשאפט? נו, אדרבא, ווייזט — אין וואס.

האט איהר ווען האטש א גראשען געגעבען פאר יודען? זיין,

זיין, נישט נאך ווענען געלט שמועת איך. מיר אלע זענען

דען בעסער? אהא, איהר שווייגט? שווייגט-ושע טאקע, —

ווארום איך בין גערעכט: איהר האט זיך נישט ליעב, איך האב

זיך נישט ליעב און אלע האבען מיר זיך נישט ליעב... דער-

פון פאסט נישט הויך צו רעדען, נאך מיר האבען זיך נישט

וואס צו נארען... קומט שוין בעסער צו די דייטשען

(געהט און קעהרט זיך אום). און ווען יודען וואלטען אסאךל ווי-

עס-איז דורך אים אויפצובען אלס נישט-יודען, וואלטען זיי

זיך הונדערטער יאהרען משמח געווען.

גאלדמאן (אויפגערעגט). דאס וואלט איהר זיך פעהען, אבער נישט

מיר (שפייט). איהר זענט דאך איין אנטי-שמיט, — און איך

ווייל מיט איך מעהר נישט רעדען. לאזט מיך צו רוה;

גענוג שוין. איך ווייס שוין איצטער, ווער איהר זענט...

ראָזען (האלט איהם אויף). נו, לאָז זיין — איין אַנטישמיסט; אלע יודען
זענען דאָך אַבער אַנטישמיסטן! דערפון פאסט נישט הויך
צו רעדען. — נאָר איינס פונ'ם אַנדערען האָבען מיר זיך נישט
וואָס צו בעהאַלטען דערמיט. איין אומגליקליכע נאציזע! און
קומט שוין, — אַ סוף זאל זיין.

אַל. געהט שוין, געהט. אַט משוגעים! וואָס זי קען אינטערעסירען...
(גאָלדמאַן געהט אומצופריעדען אַרויס דער ערשטער; ראָזען — נאָך איהם.
אַלי שטעהט קעגען שפּיעגל און הערט זיך אַיין, ווי זי דערווייטערען זיך;
געהט צו צום פענסטער, עפענט איהם פענאנדער און קוקט אַרויס אין הויף
אַריין; פערמאכט דעם פענסטער, זעצט זיך אויפ'ן דייוואן און קוקט ערוואַר-
טענר אויף דער טויר. פאַרוויכטיג קוקט אַיין בריק; דערווענדונג אַליין אַליין,
געהט ער אַריין, לויפט צו צו איהר, געהט זי אַרום און קושט זי).

בריק. אַלטישקע! גאנצע פופצעהן שעה האָב איך זיך נישט
געקושט... דיר פאסט אַזוי דאָס דאָזיגע קלייד! האָסט
עס צו לייעב מיר אָנגעהויר?

אַל. אוראי — צוליבע דיר, נאָר צוליבע דיר! צוליבע וועמען-זשע
דען אַנדערש?

בריק. גאנצע פופצעהן שעה... גערענקסט אונזער לעצטען
אַבענד? נו, לאָז מיר נאָך אַמאָהל זיך אַרומגעהמען...
דערמאן זיך, ווי עס איז געווען אין יענעם ערשטען אַבענד...
ווי אויף צו להבעים האָט זיך היינט נישט איינגעגעבען אַריי-
לויפען צו דיר. האָסט מיר נאָך לייעב אַביסעל? האָסט מיר
נאָך נישט פערגעסען?

אַל. איך האָב ערסט איצטער פערשטאַנען, וואָס לייעב איז. איך
האָב נאָר נישט געוואוסט, אַז לייעב האָבען איז אַזוי
אָנגענעהם.

בריק. דו דארפסט מיר מעהר פאר אַלעמען לייעב האָבען, מעהר ווי
די קינדער. פונ'ם מאַנן רעד איך נאָר אפילו נישט. איך בין
איצט זיין קינד, — יא?

אַל. (מיט היץ). יאָ יאָ (ערניסט). און וואו זענען זי?

בריק. דאָרטען — מיט די דייטשען. זי רעהיג, — איך וועל בעצייטענס

אָוועקגעהן. אַלטישקע, און ער שמויסט זיך וועגען נאָר
נישט אָן?

אַל. ער? ווי שעמסטו זיך נישט פרעגען דערפון? ער גלויבט דאָך
מיר. ער ווייסט זעהר גוט, אַז ער מעג זיין רעהיג...
בריק (לאכט). און דו האָסט זיך אין מיר פערליעבט? זי רעהיג,
סיאַמע, נישקשה, זי רעהיג...

אַל. דו בעלידיגסט מיר, אַנאַטאָלי. דו לאכסט אַזוי, פונקט ווי איך
וואָלט פאר דיר נאָך וועמען עס איז לייעב געהאט; איך בין
נישט עהנליך אויף אונזערע דאמען, וועלכע ביימען אַלע חודש
ווערען לייעבהאָבער. איך בין איין אַרענטליכע פרוי, און
געהענטער ווי אויף איין טריט איז צו מיר קיין איין מאַנסביל
קוממאָהל נישט צוגעגאנגען.

בריק (ענטציקט). אַזוי? בין איך זיין ערשטע לייעבע? דו נארסט מיר
נישט? שווער מיר. איך בין דאָך די גאנצע צייט אין ספק. בין
איך ביי דיר דער ערשטער, דער ערשטער?

אַל. פערשטעהט זיך, דער ערשטער. איך בין נישט עהנליך אויף
אונזערע דאמען. איך ווייס דאָך אפילו נישט, ווי אַזוי עס איז
ביי מיר געשעהען. ביזט געקומען, האָסט מיר געוואָנט,
און איך — — — האָב זיך לייעב געקומען, אַט דאָס דערווייט
דאָך טאקע, אַז איך בין איין אַרענטליכע פרוי. ביזט געקומען,
האָסט געוואָנט, און...

בריק. גליק מינס! פרייד מינס! אין מיר זינט דאָס גאנצע
בלוט בשעת איך קוק אויף דיר. איצטער בין איך שוין רעהיג.
אויף מיין עהרענוואָרט, איך בין שוין נאָר נישט חושד.
נאָר — — — נאָר — — — פאר וואָס זענען ביי דיר קיין
קינדער נישטאָ?

אַל. (לאזט אראפ די אויגען). ווי שעמסטו זיך נישט פרעגען מיר דערפון?
דאָס איז דאָך אַזא אינטערסאַנטע זאַך...

בריק. וואָס האָב איך זיך דערמיט צו שעמען? ביי מיר איז דאָך עס
דער עיקר, דער רעכטער עיקר; דו ביזט דאָך מינע. פאַלקאס

א יונגע פרוי און האט דיר אין מיטען דעריןען קיין קיין.
דער ניט ... פאר וואס?

א לי. נו ... אזוי ... אזוי ...

בריק. א, איך פערשטעה, איך פערשטעה. אט זעהסטו, האסט זיך
אריינגעחאפט? דו האסט זי, היסט עס, אונמיטען ניט —
בכרי ...

א לי. נין, נין, — איך שווער דיר, אז נין. איך האב איינגערעדט
סיאמען ...

בריק. אהן אינמיטען, אליטשקע, איך וויל גאר נישט וויסען,
פון וואס דו רעדסט דארטען ביי זיך מיט סיאמען. איך גלויב
דיר (היציג). גייע דו ליפען, דו איינען, דו האר ... דו
זעהסט אזוי יונג אויס. ביזט בפירוש ווי איינע מידעל. האסט
מיך לייע? האסט מיך לייע? (פלוצלונג). ווילסט אנטלויפען?
לאמיר אין עק וועלט אנטלויפען ...

א לי. אנטלויפען? (צעלאכט זיך). צו וואס איז דאס אנטלויפען? נארעלע.
אזוי איז דיר דען שלעכט? איך וועל בעסער זעהען, וואלסט
אריבער צו אונז; דאס וועט זיין פיעל בעסער, אידער צופע-
ליגע בעגעגענישען. האב געדולד נאך אביסעלע. אט מיר
געפעלט נישט, וואס דיין געהאלט איז אזוי קליין; נאר
איך וועל אלעס בעוואהרענען. איך וויל, דו ביזט אזוי דעלי-
קאטע, אז אליין וועסטו נישט זאגען ...

בריק. יא ... זי צאהלען ווירקליך זעהר וועניג. צוויי הונדערט רובל
א חודש, — און ביי מיר אויף די הענט איז דאך דאס גאנצע
געשעפט. זי ריהרען זיך דען אן צו וואס-עס-איז האטש מיט
א פינגער? מען ויצט ביי זיך אין צימער און מען רויכערט, —
און כלומר'שט זי טהוען עפעס.

א לי. איך וועל עס בעוואהרענען (זעהט איהם ארום).

בריק. ביזט דאך אמלאך! אמלאך ביזטו, אמלאך! און איך האב
נאך געקענט אין ספק זיין, אויב דו האסט מיך לייע ...
א לי. און פון אונזערע דאמען געפעלט דיר קינער נישט? דאראטשקע.
למשל?

בריק. ווער? דארע? דו בעלידגסט מיך, דאר ווי א שפאן. אהן א פי-
גור, אהן עפעס-וואס ... פי!

א לי. איך זאג עס סיאמען אלע מאהל. און זי ... איך וועל עס נאר
דיר, אנטאלי, זאגען. . . זי איז דאך אזוי אויסגעלאסען. . .

בריק (אויסער זיך). עס קען נישט זיין!

א לי. איראי — קען עס נישט זיין ... מיט אלעמען — — פער-
שטעהסט?

בריק. נו, זאג-זשע, אליטשקע, ווי קען מען ניט שפיען אויף אוועלכע
פרייען? ווי קען מען זי שטעצען? און ווי קען מען ניט שטע-
צען — דיר?

א לי. שטילער, איך הער טריט.

בריק. שוין-זשע זענען זי עס אזוי גיך?

א לי. געה ארויס דורך יענער טוהר. היינט—ווילסטו? סיאמען פאָהרט
דאכט זיך, אין קלוב (בריק טהוט א ווינק און געהט שטיל ארויס. אלי
געהט-צו צו דער טוהר רעכטס און קוקט ארויס), וואס דארפסטו, מי-
שענקע?

מישע. גאר נישט, מאמע. מיר האט זיך איינגעהערט דעם טאטענ'ס
קול. בין איך אריין.

א לי. דער טאטע איז אונטען. ער שרייבט דארטען אונטער דעם
קאנטראקט מיט דער דייטשישער פירמע.

מישע (צוטרענען). דעם קאנטראקט ... ס'איז, אפנים, זעהר וויכטיג
פאר'ן טאטען?

א לי. איראי (קוקט זיך איין אין שפיענעל). אונזער קאנקורענט'ס אנגעטור
געהט אריבער צו אונז, — און מיר וועלען שרעקליך ריך ווערען.

מישע. צו וואס איז דאס רייכקייט?

א לי. ווי? נו, דאס האסטו שוין רעכט געפרעגט ...

מישע (אויסער זיך). מאך מיך נישט קלאהר, דערווייז מיר נישט, — איך
וויל אלץ ... (זעהט אים). מאמע, ס'א שעהנע דו ביזט!

א לי. טאקע? איך געפעל דיר?

מישע. זעהר. בפרט — איצטער. ביזט אזא גוטע, אזא ריינע, אזא
וואוילע ... מאמע, מיר ווילט זיך ארויסגעהען דורך מיר האט

וויך פלוצלונג פערנלעכט ארוםגעהטען דורך. מען לעבט צוזאמען.
מען איז אלע מאל אינגאנצעם. — און מען בעמערקט נאך נישט.
נאך פלוצלונג דערמאנט מען זיך, אז ס'איז דא א מאמע...
(נעהט צו איהר, אויפגערעגט). נעהט מיך ארום... טהו מיך א
גלעט...

א ל י (פערנאנדערט). דו האסט עס קינמאל נישט געבעטען (לאכט).
דו ביזט שוין אזא גרויסער, אז איך שעם זיך נאך ארוםגעהטען
דורך.

מישע. ווען דער טאטע וואלט דא זיין... מיר וואלט זיך וועלען מיט
איך אביסל פערבריינגען, — און דער טאטע איז תמיד מיט
געשעפטען פערנומען... איך דערמאן זיך נאך, אז איך האב א
טאטען, ווערט עפּים אזוי גוט אויפ'ן הארצען... איך האב אויף
איהם קיין פערמאכטעל נישט. דו זאג איהם עס. מיט מיר וויל
ער דאך נישט רעדען.

א ל י (קוקט אויף איהם אומרוהיג). איך וועל עס איהם זאגען, מישענקע,
איך וועל איהם זאגען. אפשר טהוט דיר וועה דער קאפ? אפשר
נאך א דאקטאר שיקען?

מישע (מיט א געמאכטער פרעהליכקייט). ווייס איך — וואס. איך פיהל זיך
זעהר גוט. איך בין נאך אפילו נישט אויפגערעגט. מאמע,
ווילסטו לאמיר זיך צוקושען. שוין לאנג, לאנג האסטו מיך נישט
געקושט.

א ל י. וואס איז'ס מיט דיר היינט? דו שרעקסט מיך.
מישע. נאך נישט. ס'האט זיך מיר פערוואלט, נו, פשוט פערנלעכט, —
פערשטעהסטו דו ביזט דאך אזוי ריין, — פערשטעהסטו? (לאכט).
ניין, דו פערשטעהסט עס נישט. איינמאל — — — דו גע-
דענקסט עס אפשר נישט — — — האסטו זיך פון ערגעץ ווי-
דערקעהרט אהיים און ביזט פערפאָהרען נאך מיר אין גימנאז-
" ווע. איך בין נאך דעמאלט אין ערשטען קלאסס געוועזען. איך
זעה נאך איצטער, ווי דו ביזט אריין. ביזט אזא וויסע געווען,
א שנעה איז, דאכט זיך, געגאנגען... און אט שטעל זיך פאר,
מאמע, דער לעהרער האט מיך נישט געלאזט מיט דיר. ביזן

סוף אוראק איז א פערטיל שעה געבליבען, און ער האט מיך
נישט אָפּגעלאזט. איך האב דעריבער לאנג געווינט, און אפילו
איצטער גלוקס זיך מיר נאך אויך וויינען... נאכ'ן אוראק בין
איך ארויסגעלאפּען צום טויער, נאך דורך איז שוין דאָרטען
נישט געווען. איך האב זיך געלאזט לויפּען דעריאָנען דורך;
איך בין געלאפּען און האב געווינט, נאך דעריאָנען דורך.
מאמע, האב איך נישט געקענט... און מעהר — נאך נישט.
לאמיר זיך צוקושען.

א ל י. און איך האב עס נאך נישט געוואוסט. ס'א שלעכטער דער
לעהרער איז...

מישע. מיך קרינקט, וואס דער טאטע מיינט, אז איך האב אויף איהם
פערמאכטעל. איך בין ווייט דערפון, — דו זאג עס איהם. עס
גלוקס זיך אזוי א קוש טהון איהם...

א ל י. טהו מיך א קוש פאר איהם.

מישע (קושט זי). אט נאך, נאך, נאך א מאהל... מיין ליעבע טאטע.
מיין ריינע, מיין גוטע מאמע... (נעהט אוועק אויפגערעגט).

א ל י (קוקט איהם נאך ערשטוינט). מישענקע! (שטעהט אויף).
מישענקע! (עס נעהט אריין גאלדמאן, רייבענדיג די הענט). נו, אט
זעהסטו, זעהסט, וואס דו האסט מיט דין עקשנות געמאכט?
גאלדמאן. וואס האב איך דארטען אזוינס געמאכט? מיט וואסער
עקשנות?

א ל י. ער פרעגט נאך. איך רעד פון מישענקען. ער האט דאך זיך דא
פּענאַנדערגעוויינט.

גאלדמאן (רוהיג). און איך האב געמיינט — גאט ווייסט וואס.
עס וועט איהם נאך נישט זיין. עס וועט איבערגעהן. איך בין
אמאָהל אויך אין וויינע יאָהרען געווען... וואו-זשע איז
די טהע? וואו איז עפעס-וואס? ביי מיר איז אין מויל טרוקען.

א ל י. אונטערגעשריבען?

גאלדמאן. געענדיגט, געענדיגט.

א ל י. נו, דאנקען גאט. קום-זשע איצטער צו מישענקען. נו, פועל-זשע
עס ביי זיך. אין מיר וויינט דאס הארץ...

גאלדמאנן. איך וויל נישט. — וואו-וועט איך די טהע? — און ווי געפעלט דיר יעפנים? אגאמ'ס אנט'שמיט. געפעלט דיר אונזערע יודעלעך, אז עס וואלט שוין גוט געווען ווען אונזערע שונאים וואלטען זיך דערוואוסט, אז ביי אונז ווענען פערהאן אוועלכע. . . האט זיך אנגעשטאפט מיט אזא מין קעשעני מיט געלט און וויל שוין קיין יוד נישט זיין. מערוואווען. . .

אלי. וואו-וועט איך ער?

גאלדמאנן. דער רוח ווייסט איהם. קענט איהם דען נישט? האט זיך אונטערגעשרייענען און איז אוועקגעפלויען (מען טראגט אריין טהע). א, טהע? אדאנק, אדאנק (עס קומט אריין ראוען). איהר ווענט שוין דא? טהע ווילט איהר? ניין? נו, לויפט זיך אום איבער'ן צימער, ווי א דולער, — נאך מיט מיר דערמ נישט.

ראזען (ערנסט). אלי, סיאמע, — איך האב מיט אייך וואס איבערצורעדען. גאלדמאנן (מיט חשד). וועגען וואס? אפשר ווידער וועגען יודען? אויב יא, דערמדינק איך אס מין טהע און געה אוועק.

ראזען. נישט וועגען יודען, — וועגען דאָרען.

אלי. וואס איז ווידער? וועצט זיך צו, יעפנים, און לויפט נישט אום. איך ווייס, וואס ליעבע איז און וואס אייפערניכטיגקייט איז; איך קען אייך רעכט פערשטעהען.

ראזען (דייטליך). דאָרען איז מיר נישט טריי.

אלי (טהוט אפליעסקע מיט די הענט). דאָרען שיקע? עס קען נישט זיין! איהר ווענט זי נעבעך תמיד אומזיסט חושד. . .

גאלדמאנן. ניין, ניין. איך קען עס נישט הערען (שפייט). וואס פאר א מיאוס'ער מענש ס'איז! מן עקעלט, אז איך טהו א קוק אויף איהם. . . (וויל אוועקגעהען).

ראזען (האלט איהם איין). וואוהין לויפט איהר?

גאלדמאנן. זאגט איהר מיר שוין, וואוהין איך לויף. לאזט אפ מין ארבעט. גענוג הער איך שוין פון אייך אזוי אייך טאג-טעגליך: דאָרען שיקע, דאָרען שיקע. . .

ראזען. און איך זאג אייך, אז זי איז מיר נישט טריי. ראיות — א מיליאן. ערשטען, האב איך זי געמראפּען ביי שטעלע. . .

אלי. סך-הכל? ווער-וועט פון אונזערע דאמען געהט נישט צו שטעלע. . . ראזען. און זי האט ביי איהם נישט בעדארפט זיין. איהר פערשטעהט? נישט בעדארפט! איך קען עס אייך איינטימער נישט זאגן; נאך איך בעוואהרען אייך, אז זי האט עס נישט בעדארפט. . . נאך ווער איז ער? ווער? איך וועל זיך פון זיגען דוהרען. ביי מיר ברענט דער מוח. . . (פלוצלונג צו גאלדמאנען). ווער איז ער? ווער?

גאלדמאנן (טהוט א ציטער פאר שרעק און שפייט אויס). איהר ווארפט דאך זיך ארויף אויף א מענשען, ווי איין עכטער משוגענער! פון וואנען זאל איך וויסען — ווער? איך געה איהר דען נאך, אדער איך ווע זי ווען-עס-איז? ווייסט איהר, יעפנים, אט לאזט מן צו רוה. אט האט איהר אייך אלייטשקען און שמועס'ט מיט איהר (טרעט אפ). טהו נאך א קוק, אלייטשקע, אויף זינע אוי-גען: מען קען זיך דאך פאר איהם ממש דערשרעקען!

ראזען. ווען איך שטעל זיך נאך פאר, אז ווער-עס-איז קומט מין דא-ראטשקען, אז מען טהוט זי אויס, און זי דערלאזט עס, — וואלט איך זיך אין הארצען א מעסער אריינגעשטאכען. איך וואלט א מעסער אין הארצען אריינגעשטאכען ווי איהר, אזוי איהר ליעבהאבער, אויך אונזער העסליכען געוועלשאפט, וואס האט זי פערשייט. . . צו אלדן רוחות די געשעפטען, צו אלדן רוחות דאס לעבען און די גאנצע וועלט, ווען אפילו דאס דאזיגע שטיקעלע אמת איז אויך נישטא (נעהט אום אויפגערעגט איבער'ן צימער). אייך, סיאמע, בין איך מקנא; איהר ווענט גליקליך; אט ווער עס איז איין ארענטליכע פרוי! אט ווער עס איז א ווירדיגער אינדעאל פון א מוטער, פון א ווייב. . . אלי לאזט אראפ דעם קאפ).

גאלדמאנן. אלייטשקע? דאס איז דאך איין אינדעאל! איך זאג דאך אייך תמיד: יעפנים, שיקט צו איהר דאָרען. . . איצטער ווער

איך, אז איהר ווערט ווידער א מענטש. אוראי — אליטשקע!
און הונדערט מאל — אליטשקע!
א ל. הונדערט מאל! מעהר ווייסטו נישט, ווי הונדערט מאל. דו
זעהסט נישט. ווי ער מוטשעט זיך נעבעך... וועמען וועט זעהן
איהר חושד, יעפים?
ר א זען. וועמען? אלעמען!
א ל. נו — אלעמען! ווי הייסט — אלעמען? דאס איז דאך נאריש.
ר א זען. איהר זענט דאך א פרויענצומער. אפשר — עלמאן? יא?
נא ל ד מ א נ. (פערקרייט זיך). געפונען א לייעבהאבער פאר דאָרען.
עלמאן... מיך עקעלט אויף פונ'ס דאָווינען נאָמען.
א ל. (טראכט). נין, נישט עלמאן. ווי א פרויענצומער זאג איך איהר.
אז נישט עלמאן. א פרויענצומער פערשטעהט דאך עפעס.
ר א זען. אפשר — דאָווענבילד? ווי מיינט איהר? איך וואלט איהם שוין
א מעסער אין הארצען אריינגלאָוען!
נא ל ד מ א נ. דאָרע דארף טאקע נעהטן האָבען דאָווענבילדען. מען
דארף דאך אייך איין אויפ'ן קאָפּ לעגען. איהר שעטצט דאך
זי נאָר נישט. וואָס איז, קיין אויגען האָט זי נישט. אָדער
קיין געשמאק איז ביי איהר נישטאָ?
ר א זען. מיט וועמען וועט, מיט וועמען? אפשר מיט טערנערען, מיט
ברענגערען?
א ל. נין, נין, און נין. ווי א פרויענצומער זאג איך איהר. אז נין.
דאָרע מיט טערנערען? און — אפשר? נין, ס'איז נישט
מעגליך.
נא ל ד מ א נ. (שפייט). וואָס איז'ס פאר א מיאוסע רעד? נין, איך קען
מיט אייך מעהר נישט פערברענגען. מיר איז דאך פשוט א
חרפה.
א ל. פאר וואָס איז'ס דיר א חרפה? און מיר איז עס נאָר נישט מיאוס.
אויב זי איז שולדיג, דארף זי זיין בעשטראַפּט. וועמען זענט
איהר נאָך חושד, יעפים?
ר א זען. נין, איך האלט שוין מעהר נישט אויס: דאָס האַרץ האָט זיך
ווידער אָנגעצונדען. איך לויף: איך מוז זי באַלד זעהען. אויב

איך וועל זי אין דערהיים נישט טרעפּען, וועל איך די שטאָרט
איבערקעהרען (לויפט ארויס).
נא ל ד מ א נ. נו, איז ער נישט משוגע? אַט פונקט אזא מין שטיקעל
האָט ער אייך פאר די דייטשען געוויזען.
א ל. און מיר געהט דאָרטשקע פון זינען נישט ארויס. אזא מערזאָוקע...
נא ל ד מ א נ. נו, גענוג שוין. האַפט איהם דער רוח. געה בעסער צו צו
מיר, — לאַמיר אַבסעל פערבריינגען (אלי זעט זיך נעבען איהם).
איך בין דאך איצטער אזא נומער, אזא נומער... און כ'בין אזוי
צופרייערען, אז איך בין אויף מיר דערפון. איינס פעהלט מיר
נאָר... אַך, ווען איך האָב נאָר דאָס דאָווינען... און דו, אליטשקע,
ביזט צופרייערען?
א ל. דו פאנטאזיר נאָר נישט, איך בעט דיר. איך בין זעהר צופרייערען.
מיך בעקומערט נאָר מישענקע.
נא ל ד מ א נ. ס'וועט איהם נאָר נישט ווערען... אליטשקע, איך וועל
דיר עפעס בעטען. נאָר פרייהער גייעט מיר די ליפּען.
א ל. נאָכוואָס? זאג אזוי.
נא ל ד מ א נ. איך — — וויל א קינד (אלי טהוט א מאך מיט דער
האנט). שוין וועבען יאָהר, אז דו זאָגסט זיך אַפּ קינדער צו
האָבען. און איך קען עס דיר נישט מוחל זיין.
א ל. ווידער דאָס איינענע? איך וועל זיך מיט דיר צוקריגען. כ'האָב
דיר איין מאָהל פאר אלע מאָהל געזאָגט, אז איך וויל עס
נישט. טראכט שוין בעסער וועגען די גרויסע. אונזער מישענקע
מוטשעט זיך אזוי...
נא ל ד מ א נ. נו, טהו מיר צו לייעב. וועבען יאָהר בעט איך דיר. איך
בענק נאָר א קליין קינד. די געשעפטען זענען גוט. — מען מעג
זיך עס שוין פערניגען. ס'וועט זיין א קליין קינד, וועלען מיר
ווידער יונג ווערען. אין שטוב וועט ווערען פרעהליך. מיר ווען
לען געהמען איין אַס, יא? דאָס קינד וועט שרייען. איך וועל עס
אונטערזאָרפען צו דער סטעלי...
א ל. איך וויל עס נישט הערען. איך קען ערשט איצטער אָנהויבען
לעבען, און איהם האָט זיך א קינד פערגלוסט... איך וויל די

שינקייט נישט אנווערען: מיר טרעטען איצט אריין אין העכע-
רען געזעלשאפט... ווי שטעמט ויך גאר נישט רעדען דערפון?

מישע (קוקט אריין). טאמער, טאמער...

גאלדמאן (אומצופרידען). געה אוועק.

אלי. גלויב איהם נישט, מישענקע, גלויב איהם נישט; דאס שרייט ער
אונמיסטען.

מישע. טאמער, דו ביזט דאך א גומער...

גאלדמאן (מיט א געשריי). געה אוועק! דערנאך! (מישע געהט פערצוויי-
פעלט אוועק). דאס לעבען פערשטערען וי... אליטשקע, נוק ווילסט.

וועל איך ביי דיר קויפען דאס קינד. איך וועל דיר בריינגען בריי-
ליאנמענע אויערדינגליך פאר אַנדערהאלבען מיווענט... ווילסט?
איך וויל א קליין קינד—א רויטינק'ס, א גראַבינק'ס... ער
שמעקט וויערליך און שרייט אזוי לייעב... אליטשקע!

אלי (פערטראכט). א פיצנינק'ס, אט אזא פיצנינק'ס... איך בינק נאך דעם

אויך... איך בינק אזוי שמארק—גאר אז מען טאר נישט... איך
האב זי לייעב וואשען (לאכט). אט אזוי מאכען זי מיט די הענט-
טעליך, אט אזוי—מיט'ן געזעלע...

גאלדמאן. א יא, יא? ביזט מוסכס? איך קום פון קאנטאר... וואו איז
מיין ברעקעלע? א נוי, גיט איהם מיר גיכער אהער! ער וועט
מינע וואַנצען רייסען... (עס לויפט אריין גרישע).

גרישע. טאמער, טאמער, א דאקטאר—גיכער! מישע האט זיך גע'ס'ט,
און סאָני אויך. מישע מיט סאָני אינאיינעם. טאמער, טאמער!
(גאלדמאן מיט אליין שפרינגען אויף מיט א געשריי; לויפען און געפינען נישט
די טוהר).

אלי. סיאמער, סיאמער! וואס וועט איהם אזוינס? סיאמער, סיאמער...

גאלדמאן. וואס איז עס?

(פארהאנג).

פערטער אַהט.

(א גרויסע סטאלאווע אין פיער פענצטער. א באלקאן אויפן גאס. פון די פענצטער
זעהט זיך דער ים, אינגאנצען דאס מעכעל איז נוי. נייע בילדער, דער מיש איז פרעכט-
טיג סערווירט. אריבער'ן מיש הענגט א נייע מאנומענטאל-גרויסע לאמפע. דורכאויס—
בלומען).

אלי. און איך וואָג דיר, אַנאַטאָלי— ווי אַ פּרוּיענציער וואָג איך דיר,
אז דו דרעהסט זיך אום נאָך דאָרען. איך האָב דיר שוין גוט
ערלעהרנט. קנייטש גיט מיט די פלייצעס. וואָס פּיפּסטו? איך
בין דיר נמאָס, נמאָס, נמאָס געוואָרען (וויינט).

בריק (ווערט זיך אום). וויינסט? וויינסט שוין ווידער? איך וואָלט דיר
דערשטיקען פאר דינע טרערען (געהט אום). יעדער טאָג
סצענעס, יעדער טאָג אייפערזוכטיגקייט... האָסט שוין פון מיר
אינגאנצען דאָס בלוט אויסגעווינגען. איך האָב שוין קיין כח
ניט איבערצוטראָגען עס. נון, מען מוז דערפון מאַכען אַ סוף!
(לויפט צו צו אליין). ווען האָב איך זיך אומגעדרעהט נאָך דאָרען?
דערווייז עס מיר באלד, באלד. און אַהן טרערען, איך בעט
דיר, אַהן ויפּצען. וואָג—ווען, ווען?

אלי. שריי נישט אויף מיר. טוה מיר בעסער א קוש.

בריק (אופגערייצט). אט אזוי האָב איך אויך געוואוסט. פריהער—דער רוח
ווייסט וואָס, און דערנאָך—טוה זי אַ קוש... און נאָכדעם—
ווידער אַ מעשה: דו האָסט מיר נישט לייעב, ביזט אין דאָרען
פערליעבט... וואָס פאר אַ רוח האָט מיר צוגיפּגעשטעלט
מיט אַ פרעמדער ווייב?

אלי. און וואו איז דו? היצונקייט? וואו איז עס אהינגעקומען? נו ווייז
מיר, וואו איז עס? שוין א חודש, אז דו ביזסט אפילו אין מאהל
קעגען מיר אויף די קניען ניט געשטאנען.

ס'איז דען נישט קיין סמן? פריהער ביזו אונדערש געווען. נאָר איצטער, פערשמעהט זיך, אז דיר ליגט אין זינען דאָרע, קענסטו שוין צו מיר היציג נישט זיין...

ב ר י ק

(אויסער זיך מיט א געשרי). איך קען נישט זיין היציג יעדער רגע. איך האָב קיין כח נישט. לאָז מיך צו רוה. . . און צו וואָס איז דאָ דאָרע? צו וואָס איז דאָ מאדאם וואָלף, מיט וועלכער דו האָסט מיך פריהער חושד געווען? צו וואָס איז דאָ מאדאם שניידערמאן?

א ל י . פריהער פלעגסטו מיר אזוי נישט ענטפערען. . . וואָס ביזו היציג מיט דאָרען, מיט מאדאם וואָלף, מיט מאדאם שניידערמאן? מינסט, איך בעמערק נישט, ווי די אויגען צעברענגען זיך ביי דיר, ווען ווער עס איז פון זיי קומט צו געהען?

ב ר י ק . שווייג! שווייג!

א ל י . (אויף גיך). און דאָרען לויפטו דאָך נאָך, ווי א הינטער! אליין האָסטו מיר געזאָגט, אז זי געפֿעלט דיר נישט, אז דו קענסט זי נישט אַנקוקען. — און איצטער בין איך זיכער, אז דיר איז אַ גענעהם אפילו דערפון, וואָס איך רעד מיט דיר וועגען איהר. ווי א פרויענציימער פערשמעה איך עס, מינע געפיהלען יאָגען עס מיר...

ב ר י ק . ווער אַנשווייגען, מעשטשאנקע! ביזו דאָך פון קאָפּ ביז די פיס א מעשטשאנקע וואָס פאר אירעאלען זענען ביי דיר? דו האָסט דען א בעגרייפ פון עפעס העכערס? מ'ווערט מיר פיגסטער אין די אויגען פאר כעס... נו, עס געפֿעלט מיר דאָרע, לאָז זיין—זי געפֿעלט; דיר אָבער וואָס אַרמ עס? דו האָסט א מאן, און איך בין א פרייער מענטש. דו טראכט וועגען דעם מאן, און איך וועל טראכטען וועגען יונגע פרויען.

א ל י . אַמ אזוי רעדסטו שוין מיט מיר? אַמ אזוי בעגעהסטו זיך מיט א פרויענציימער, וועלכע האָט דיר אלעס אוועקגעגעבען? אַמ אזוי ביזו איהר דאנקבאַר? (ווישט אויס די אויגען). יא, איך בין איצט מער ביי דיר אין די הענט... איצטער דארף איך שוין שווייגען... ב ר י ק . וואָס האָסטו אָפגעגעבען, מעשטשאנקע? וואָס? וואָס? זעה נאָר

אביסעל! האָט אָפגעגעבען דאָס, וואָס ביי איהר איז נישט געווען... איך האָב דיר אלעס אָפגעגעבען—אַמ דאָס איז אמת. האָסט בעקומען א פרישען, א שעהנעם יונגען מאַן. — א פארשוין האָסטו בעקומען! מיר איז ערשט אַכט און צוואַנציג יאָהר... ביי מינע פיס דארפסטו זיך וואלגענען! (טופעט מיט די פיס). ביי מינע פיס, ביי מינע פיס!

א ל י

(לויפט צו צו איהם). איך דארף מאַקע, איך דארף... נו, גענוג, מיין ליבערער, זעה, ווי דו ביזט בלייב געוואָרען... זען זיך; נו, זען-זשע זיך, איך בעט דיר. איך בין דיר מוחל דיין בעגעהען זיך מיט מיר. אויף מיין עהרענוואָרט, מיין טייעריגקער, איך בין דיר מוחל, גיבע מיר דיין האַנט. אַמ דאָ זען זיך, איך האָב זיך אזוי דערשראָקען... מיין ליבערער, די קאָפּ טהוט דיר וועה?

ב ר י ק . זי טהוט נישט וועה, — נאָר לאָז מיך צו רוה, מומשע מיך נישט מיט דינע לאַסקעס...

א ל י . נין, נין, דיר וועט דערפון גרינגער ווערען. איך קען דאָך דיר האַרץ מינסט, דו דריק מיך נאָר איין מאָל צו צו זיך, נאָר איין מאָל טהו מיך א קוש—וועט עס אלץ איבערגעהען... נו, זאָג-זשע, זאָג, מיין טייערער, האָסט דאָרען ווירקליך נישט ליבע? נאָר דערויף ענטפער מיר, וועל איך זיך בערוהיגען.

ב ר י ק

(ווישט זיך אויס און שפרינגט אויף). איך וויל נישט ענטפערען! צו אַלדן רוחות... און איך—איריאָט—האָב זי נאָך געקושט? (שפייט). נאָר איצטער—אויס, א סוף! איך געה צו דאָרען און מאַך זי מיר פאר א ליבעהאַבערין (לויפט אום איבער'ן צימער). דיר אויף צו-להכעים. א, איך בין נאָך נישט קיין איריאָט! ווייבער וועלען מיך נאָך פאר קיין איריאָט נישט מאַכען... אויף פריהער דאָרען, נאכהער וואָלף, נאכהער שניידערמאן... איך לאָז זיך פון אייך אלעמען אויס, אלעמען האַלט איך אייך אַמ דאָ ביי זיך; אַמ דאָ אין דער קעשעני פונ'ם זשולעטעל האַלט איך אייך אלעמען! (האפט איהם). אַנאטאָלי, אַנאטאָלי! ס'וועט שוין מעהר נישט זיין. איך וועל שוין מעהר קיין וואָרט נישט זאָגען. איך בין צופרייע דען, איך בין מיט אלעמען צופרייעדען.

א ל י

בריק. לאז מיך... איך וועל וויינען... איך וועל זיך ביסען...
אלי. נין, דו וועסט נישט וויינען. ס'וועט שוין מעהר נישט זיין. — איך
שווער דיר, מיין ליבער... מינע אויגען... (נעהמט איהם
ארום, ראנגעלט זיך אווילע, פיהרט איהם אונטער א האנט. און זעצט איהם
אנדער געבען זיך. עס הערען זיך מרש. ביידע שפרינגען אויף און געהען זיך
פענאדער אין פערשיערענע וויטען. עס געהט אריין גאלדמאן מיט א קעסטל
אין האנט).

גאלדמאן. א נא, אלעטשקע, מהו נאך א קוק וואס איך האב געבראכט.
א, אנאמאל! דאווידאוויטש? איהר זענט שוין דא?
אלי. וויין, וויין! (פליסט זיך אויסרייסען דאס קעסטל פון גאלדמאן הענט, נאך
ער גיט עס נישט).

בריק. (מיט אכשיי). גאטט העלף איך, הערר גאלדמאן. ערלויבט מיר
גראטולירען איך מיט'ן גליקליכען אריבערגעהען אין אט דער
וואונדער-שעהנער דירה...

גאלדמאן. כ'וועל נישט געבען, אליטשקע, כ'וועל נישט געבען.
אלץ—אין זיין צייט. א דאנק איך, בריק. וואס זאגט איהר אויף
דער דירה? א? איך האב איך געזאגט? איהר געדענקט? ס'איז
שוין איין מאהל א דירה. ס'איז דאך א פאלאץ! היינט זעהט
דעם ים... (ווייזט אין פענצער).

בריק. ס'א פרעכטיג בילד!
אלי. מוטשע-זשע מיך נישט, גייע שוין.

גאלדמאן. אלץ—אין זיין צייט, אליטשקע. בריק, איך בין שרעקליך
הונגעריג, געהט, זיט מוחל, צו צום טעלעפאן און זאגט יעפי-
מען, אז מיר ווארמען מיט אונגעדולד אויף איהם מיט דער ווייב
(בריק געהט ארויס). נא, אליטשקע! (עפענט דאס קעסטל). געהט נאך
אראפ די אויעררינגליך און מהו אן אנשטאם זי די נייע.

אלי. (א קוקטהוענדיג). אך, ס'א בריליאנטען! (טהוט אויס אויף ניד די
אוייעררינגליך און לויפט צום שפיגל).

גאלדמאן. צוויי מיווענט קערבליך! א? א קינד זאל קאסטען צוויי
מיווענט קערבליך, דאס איז נאך גאר נישט געהערט געווארען.
א נא, גייע נאך אהער די אלטע אויעררינגליך, איך וועל זי

אהער בעהאלמען (נעהמט). איהר, בריליאנטענע אויעררינגליך
פאר אכט הונדערט קערבליך. געהט זיך אין קעסטל אריין:
איך וועט מען שוין, פאלאזשן. נאך אום דער וואכען אנהאן
און נישט אום יום-טוב... (טהוט א קוק אויף אלי, וועלכע איז צו
איהם צו גענאנגען). זעה נאך, ווי זי פאסטען דיר, אליטשקע.—
טאקע ממש א וואונדער! א פארשוין ביזטו דאך אין זי! א נא,
טרעט נאך אפ אביסעל ווייטער — איך וועל דיר בעקוקען
(אלי טרעט אפ).

אלי. האסט דאך געזאגט, אז דו וועסט קויפען פאר אנדערהאלבען מיווענט?
גאלדמאן (קורץ און שארף). צוויי. דאס האב איך דיר געוואלט
אנגענעהם אפמאכען. אבער שאן זענען זי, א? נא, וואס קומט
אזא מאן, ווי איך, פאר אזא מין אפמאכען?
אלי. (פערשטעהט כלומר'שט נישט). וואס-זשע קומט איהם? אט דאס אפשר?
(ווייזט אויף די ליפען).

גאלדמאן (צו לאכט זיך). נא, אליטשקע, מול-טוב דיר מיט דער
נייער דירה. זאל טאקע מיט מול זיין אונזער אריבערגעהען אין
דעם נייעם וואוינונג. א נא, מהו נאך א טרייסעל מיט'ן קאפ.
שרעקליך-שאן! איך פערשטעה נישט, וואס איז עס פאר א שיין,
וואס איז עס פאר א בלישטש...

אלי. ווען אונזער מישענקע וואלט זיך נאך נישט גע'ס'ט... (ווייזט
אויס די אויגען).

גאלדמאן (טרויעריג מיט אויפן). דערמאן נישט, דערמאן נישט.
נאכוואס האט ער עס געטהון? און סאניטשקע? נא, אט וויין
איך שוין אויך.

אלי. זעקס חדשים זענען שוין פאראיבער... און מיר זענען לעבען
געבליבען, נישט געשטארבען פאר צער... אזוי ווי נעכטען
וואלט עס ערשט געשעהען... געדענקסט? מיר זענען אזוי
געזעסען — ער איז אריין און האט דיר צערטליך ארום
געטהון: טאטע, טאטע...

גאלדמאן. און איך האב זיך נאך נישט אנגעשטויסען... איך האב
דאך נאך נישט חושד געווען...

א ל י . ווי גוט עס וואלט איהם איצטער געווען ! מיר ווערען אזוי רייך ...
ער וואלט דאך איצטער קענען האבען אלץ, וואס עס וואלט
זיך איהם נאך פערנלוסטען ... ביי אים דעם פענצטער וואלט
ער געזעסען און וואלט קוקען אויפ'ן ים ...

גאלדמאן. ווען איך וואלט האטש פערשטאנען, נאך וואס ער האט
דאס געטהון! ווען עס וואלט מיר ווער-עס-איז דערצעהלען.
קלאהר מאכען מיך דערינען ... אזא ערעל הארץ איז עס גע-
ווען ... נו, וויין ניט, אליטשקע.

א ל י . דו וויין נישט.

גאלדמאן. דעריבער האב איך דאך גרישען ערלויבט אוועקפאה-
רען און ארץ-ישראל צו יאס'ן. און דו ביזט דערווידער גע-
ווען ... מען האט איהם שוין דא מעהר נישט געקענט און
נישט געמארט איינהאלטען. לאזען זיי שוין טהון, וואס זיי
וויילען ... דערפאר אבער דער ניער ... (נעהמט זי ארום). איינגעל
אדער א מירעל? איך וויל נאך איינגעל.

א ל י . שטילער. בריק געהט, דאכט זיך.

גאלדמאן (שעפטשענדיג). איינגעל, איינגעל ...

בריק (אריינגעהענדיג). זיי ענטפערען נישט.

גאלדמאן. וואס הייסט—מען ענטפערט נישט? ס'איז שוין אזוי
שטילקעל ביי יעפומען! געהט-זשע נאך אמאהל און קלינגט
אזוי לאנג, ביז מען וועט אייך ענטפערען. וואס איז דאס אין-
דער-אמת'ן אזוינס? ס'א חויר! (בריק געהט ארום). איך קען זיך
נאר, אליטשקע, צו זאגן נישט אנקוקען אויף אים דער סמא-
לאווע. זעה נאך ס'א סמעלי, — זעה, וואס פאר אווענט!
און מיין קאבינעט?

א ל י . סיאמאשקע, ווייסט, וואס איך טראכט?

גאלדמאן. וואס-אס?

א ל י . איך מיינ, אז אין דער סמאלאווע פעהלט נאך עפעס. מיין נוסט
זאגט מיר אונטער, אז דא דארף מען נאך וואס-עס-איז.

גאלדמאן. וואס-זשע, דהיינו? זאג, למשל, וואס, — וועל איך
קויפען.

א ל י . נאך מיין מיינונג פעהלען דא צוויי סטאטוען. אים אין דעם וויין-
קעל און אין יענעם ווינקעל.

גאלדמאן. מיר דאכט, אז דו ביזט גערעכט.

א ל י . איך מיינ אזוי: קויף אפאלאנען און ווענערען. אפאלאנען וועל איך
אנידערשטעלען אים דא, און ווענערען אים דארטען.

גאלדמאן. אך, ס'איז דאך ווירקליך איין אינדעז! און מארגען
טאקע געה איך און קויף (עס געהט אריין בריק). נו, בריק, וואס
הערט זיך?

בריק. איך פערשטעה ניט. מען ענטפערט ניט.

גאלדמאן (אונצופריעדען). ווי? מען ענטפערט ווידער נישט? דער
רוח וואל שוין געהמען אים דעם יעפומען. ס'איז שוין אודאי
א ניי' שטיקעל משוגעת. אהא, די קינדער? (ס'נעהען אריין:
סעני און אני. אני געהט צו צו דער מוטער און קושט זיך מיט איהר. ביי
סעני' אין האנט איז א לאנדקארטע).

ס ע נ י (צוגעהענדיג צום פאטער). איך וויל דיך, טאטע, א קוש טהון
(קושען זיך). זעה נאך, טאטע, וואס ביי מיר איז (דערלאנגט
איהם די קארטע).

גאלדמאן (נעהמענדיג). וואס איז עס? (בעטראכטענדיג). פלשתינא.
גוט מארגען! ווי קומט צו דיר די קארטע פון פלשתינא?

ס ע נ י . גרישע האט זי מיר געשיקט. זעה נאך, טאטע, אים דא איז
ירושלים, — אונזער ירושלים, טאטע. און דא זענען אונזערע
גרעניצען (אלע געהען צו און קוקען). אים איז גליל. . . טאטע,
מיר גלוםט זיך וויינען פאר פרייד. זעה, טאטע: אונזער
ירושלים! (אלי שאקעלט מיט'ן קאפ: בריק קנייטשט מיט די פלייצעס).

גאלדמאן. נו, איך זעה, איך זעה. אונזער ירושלים. געה מיט
אניטשקען צום מיש און בערוהיג זיך. ירושלים וועט בלייבען
ירושלים, — זיי רוהיג.

ס ע נ י . ס'איז דאך אונזער'ס, אונזער'ס! אז איך וועל אויסוואקסען,
וועל איך אהין אוועקפאהרען. וועסט מיך לאזען?

גאלדמאן (מיט אפערבארגענער אונצופריעדענהייט). יא, יא, זיי נאך רוהיג
(קושט איהם. סעני טאט אני' געהען צום מיש). אויף מיין עהרענווארט.

אלימשיקע, יעפים איז משוגע. בריק, איהר וועט, דאכט זיך, מווען דורכפאהרען זיך צו איהם.

א לי. וואס נאך וועסטו אויפמראכטען? פאר קיין פאל! ס'איז געווען דארעס שטיקלעך. זי איז מקנא, וואס ביי אונז איז א בעסערע דירה, ווי ביי זי. איך קען זי! (בריק קוקט ערווארטענדיג אויף ביידע). גאלדמאנן. נו, לאמיר נאך אביסל צו ווארטען. נאך איך בין דיר ערב, אז יעפים וועט פשוט מיט דארען און לאזט זי פון די הענט נישט ארויס. . . . (שפייט). ס'א שומה, ס'א חור!

א לי. נו, הער-אויף. די קינדער וועלען דאך דא. גאלדמאנן. די קינדער, די קינדער. . . לעהרן מיך נישט! (קרייט איבער יעפיעסען). ביי דארמשיקען, סיאמע, וועלען הענט, ווי צוויי פאלמען. . . צו אלדן רוחות געה מיט דינע פאלמען! א לי. סיאמע, נו הער-ושע-אויף. ס'איז דאך ליבער.

גאלדמאנן. ליבער, ליבער! ווי ושוועט שוין: ליבער! וואס איז אזוינס — ליבער? נאך נישט! ליבער איז א שטיק פלייש — א קערפער. ביי דיר איז א קערפער און ביי מיר איז א קערפער, — אט האסטו דיר — ליבער! און ואל ער צו אלדן רוחות געהען! א לי. סיאמאשיקע! ליבער? וואס האסטו עס געזאגט? די ליבער איז דאך א געטליך געפיהל. נאך דעמאלט לעבט מען דאך, בשעת מען האט ליבער! ווי וואגט איהר, אנאטאלי דוד'וויטש? די ליבער איז דאך ווי א פריהמארגען פריגעלע: אט האט זי זיך ערוואכט, אט זינגט זי און אט פליהט זי. . .

גאלדמאנן (אויפגערייזט). ווי האט זיך שוין פענאנדערגעווענען: ליבער. ליבער! איך קען עס ממש נישט הערען! (אין טיהר בעווייזט זיך יענקעלעוויטש, פערנייגט זיך פיעל מאהל, רעדט פארזיכטיג און שטיל). יענקעלעוויטש. איך בין איך געקומען פאדראווען (בריק מאכט אויף איהם מיט די הענט).

גאלדמאנן. גוט מארגען! ער האט מיך שוין אויך דא געפונען. יענקעלעוויטש. איך בין געקומען איך פאדראווען, הערר גאלדמאנן.

גאלדמאנן. אבער קיין דייטשען וועלען נישט זיין? יענקעלעוויטש (מיט א שטייבעל). היינט וועלען זיי נישט זיין.

גאלדמאנן. נו, ווי באלד אזוי, געהט אריין. לאמיר זיך, אלימשיקע, אנדערעזען און הערען, וואס יענקעלעוויטש וועט אונז אנווייז-שען. נאך עפעס אזוינס, יענקעלעוויטש. עס ואל האבען א טעם! (וועט זיך מיט אליי). ס'וואל טאקע ויין וואס צו הערען. . .

יענקעלעוויטש (טרעט אריין אין צימער). מיט מול און מיט גליק ואל ויין, הערר גאלדמאנן און מאדאם גאלדמאנן, אייער אריבער-געהען אין דעם נייעם וואוינונג. דאס איז שוין א וואוינונג! גאטט ואל איך העלפען, איהר ואלט האבען א מיליאן, — און איך ואל ביי איך טאקע קענען פערדינען א שטיקעל ברויט. גאטט ואל געבען, איהר ואלט קינמאהל אין יענקעלעוויטשען נישט פערגעסען, ווארום — עס לעבט זיך אויף דער וועלט א יענקעלעוויטש, — ע, לאס איך איהם געבען א שטיקעל ברויט צו פערדינען (אלי און בריק לאכען).

גאלדמאנן. ניין, וואס וואגט איהר, יענקעלעוויטש, אויף דער דירה? — אט וואס איך וויל וויסען. האב איך א געשמאק? א? (לאכט). פערשמעה איך שוין וואס-עס-איז? און די פענצער? און דאס אויסזיכט אויפן ים? אין אייער דירה האט איהר עס מסתמא אויך. א נו, געהט נאך צו צום פענצער, יענקעלעוויטש, ועהט, דארט געהט, דאכט זיך, א דאמפף-שיף. . .

יענקעלעוויטש (געהט פארזיכטיג צו צום פענצער, שאקעלט מיטן קאפ, טשמאקעט מיט די ליפען פאר ערשטוינונג). טאקע, הערר גאלדמאנן, א דאמפף-שיף! איך וועל שוין האבען וואס מיין ווייב צו דער-צעהלען. . . אט דא, הערר גאלדמאנן, וועט איהר מסתמא רוחען נאך דער ארבעיט? אמת? איך האב געטראפען? (לאכט). איך וואלט וועלען האטש א ביינקעל ויין אין דעם דאזיגען צימער, — איך וויל, — האטש אט דאס בילד וואלט איך וועלען ויין, איהר ואלט אין יענקעלעוויטשען נישט פערגעסען און ער ואל ביי איך טאקע קענען פערדינען א שטיקעל ברויט. גאלדמאנן (שלאנט איהם איבער). איהר ווילסט, דער ווייב קויף איך א קארעטע. יא, א קארעטע וועל איך קויפען, א קוטשער דינגען. מיין ווייב האט ליבער, אויף די קאזלעס ואל וועלען א גראבער קוטשער. אפשר האט איהר ערגעץ אזא נפש? ועהט נאך, וואס פאר א אויערלינגען

איך האָב איהר געקויפט. צוויי טויזענט... אַט דאָרט זענען
פֿערהאנדען נאָך זעכען צימערען... און אַ גרויסע קאסע האָב
איך שוין אויך אין קאבינעט.

אַלי (מיט פערדאס). סײַמע, סײַמע, ביזט זיך שוין פֿענאָדערנעגאנגען?
גאָלדמאַן. נו, לאָז זיין — פֿענאָדערנעגאנגען. פֿאַר וועמען האָב
איך עס מורא? איך מעג אַלץ וואָס איך וויל, ירושלים איז
דאָך נאָר אויף דער קארטע, און מיין ירושלים איז אַט דאָ
אינ'ם דאָזיגען צימער. אמת, יענקעלעוויטש? ראָזען זאָגט,
אַז מיר דארפֿען פֿאַר אַלעס צימערען. נו, וואָל מיר איצטער
ווער-עס-איז סמיען זאָגען: ווידע. א. יענקעלעוויטש?

יענקעלעוויטש. ווייזט איך, ווער וועט זיך עס דערווענען? אויף די
הינטערפֿיסלעך וועט מען דאָך קענען אייך שטעהען.

גאָלדמאַן. נו, אדרבא, וואָס זאָג איך? — די געשעפטען זענען אויס-
געצויכענט. פֿאַר די לעצטע זעקס חדשים איז דאָס פֿערדינסט
אין דרייַען אויסגעוואקסען קענען פֿאַר אַ יאָהרען... ס'געהט
אָנאלדענער רענען. דאָס פֿאַדערונג וואַקסט, קיין קאָנקורענ-
טען זענען נישטאָ... פֿרעהליכער-ושע, יענקעלעוויטש, מיט
איינער ווינשוונגען! (יענקעלעוויטש שאַקלט די גאנצע צייט מיט'ן קאָפּ
און מאַכט מיט די הענט, אַרויסווייזענדיג דערמיט זיין ענטציקונג. אַלי
שלעפט גאָלדמאַנען פֿאַר'ן האַנט, נאָר ער שלאָגט זיך אונטערדלינג אָפּ.
אויף יענער זייט מיהר הערט זיך ראָזענס קול. גאָלדמאַן שטעהט-אויף אויף-
גיד). אַלימשיקע, יעפֿים איז געקומען. וואָרט-ושע אויס, יענקע-
לעוויטש (הויד). וואָס איז עס אזוי שפּעט, יעפֿים? דאָראַטשקע
איז היינט מסתמא זעהר שוין אין איהר ניי קלייד (געהט צו
דער מיהר צוזאמען מיט אַלי, דערווענדיג ראָזענען טרעט ער אָפּ. ראָזען
קוקט זיך איין אויפֿגערענט אין גאָלדמאַנען; רעדט ווי פֿאַר-ווי, צופֿיהרענדיג
מיט די הענט).

ראָזען. נון, נון, איך גלויב נישט... סײַמע? עס קען נישט זיין.
גאָלדמאַן. נו, זעהסטו, אַלימשיקע, האָב איך דיר נישט געזאָגט!
אַז ס'איז ביי איהם אַ ניי שטיקעל? זעהסטו, ווי איך קען איהם
שוין? (צו ראָזענען). זאָגט שוין דעם, גוט-מאָרגען! און קומט
שוין צום טיש. יענקעלעוויטש וועט אונז פֿאָדראָווען (יענקעלעוויטש)

לעוויטש געהט אין שרעק אַרויס). וואו-ושע איז יענקעלעוויטש?

אַלי. פֿאַר וואָס-ושע, יעפֿים, זעה איך דאָראַטשקען נישט?
גאָלדמאַן. און מאַקע אזוי; וואו איז דאָראַטשקע?

ראָזען. סײַמע! איהר? נון, עס קען נישט זיין. איך זאָג אייך, אַז
ס'קען נישט זיין! געהט-צו צו מיר געהענטער, לאָזט מיר
אַ קוק מיהן אייך אין די אויגען אַריין... איהר?

גאָלדמאַן (בייז). וואָס איז פֿאַר איין-איהר, איהר, איהר? אויב איהר
זענט פֿון זינען אַראָפּ, האָט איהר נישט פֿעדראַפֿט קומען... און
גענוג-אייך שוין גאָרניש מאַכען זיך (טרעט אָפּ פֿאַמעליך. די קינד-
דער שטעהען-אויף דערשטאקענע און געהען אַרויס).

אַלי. וואָס הייסט עס אַלץ, סײַמע? האָסטו די אויגען אַראָפּגעלאָזט?
סײַמע!

גאָלדמאַן (בייז). ווער האָט אַראָפּגעלאָזט? וואָס טראַכסטו אויס?
און לאָזט מיר, איך בעט אייך, צו רוה (ווייל אוועקגעהן).

ראָזען (האפט איהט פֿאַר'ן האַנט). סײַמע, סײַמע, [אינ'ם נאָמען פֿון
אונזער, גוטפֿריינדשאַפט! מיר האָבען דאָך צוזאַמען דאָס גע-
שעפט אָנגעהויבען, אינאיינעם האָבען מיר אָנגעהויבען וואַק-
סען. סײַמע, אינ'ם נאָמען פֿון אונזער גוטפֿריינדשאַפט...

אַלי (מיט אַ געשרויי). איך שטאַרב, אַט שטאַרב איך באַלד!

ראָזען. סײַמע, איך האָב אייך געהער, ווי אַלעמען, געגלויבט. איך
פלעג דאָך פֿון אייך גאָר נישט פֿערבאָרגען. צו אייך פֿלעג איך
קומען, קענען אייך פֿלעג איך וויינען. און צו אייך, אַלי,
צו אייך אויך. מיר זענען גוטע-פֿריינד געוועזען. סײַמע, אויב
ס'איז נאָר ווירקליך אמת, — סמית'ס מיר בעסער! מיר זענען
דאָך גוטע-פֿריינד געוועזען...

אַלי. לאָזט מיר צו איהם! וואָס? דו ענטפֿערסט נישט? הויב נאָר אויף
די אויגען, הויב אויף די אויגען! אַנאָמאָלי דוד-אָוויטש, האַלט
מיר, — אַט פֿאַל איך...

ראָזען (האפט גאָלדמאַנען ווידער פֿאַר אַ האַנט). אויף די קניען וועל איך זיך
קענען אייך שטעלען. איהר זענט נישט שולדיג. נו, זאָגט-ושע —
נון! אמת, נון? אמת? דאָס בין איך חסר-דעה. איך בין דאָך
אַלעמען חושד. נו, שווייגט-ושע נישט אזוי שרעקליך! נו,

פערענטפערט-ושע זיך. זאגט, שרייט, אז ס'איז נישט אמת!
שפייט מיר אין פנים אריין, טהוט מיר א זעץ... ענטפערט-ושע,
אדער איך דערשטיק אייך!

א. ל. ער וועט איהם הרג'ענען, ער וועט איהם הרג'ענען! (גאלדמאן ראג-
בעלט זיך מיט ראזענען).

גאלדמאן (שרייט ערשטאקען). בריק! וואס שמעהט איהר צונויפגעלעגט
די הענט? העלפט מיר. שלעפט איהם! נעהמט איהם! האפט
איהם פון אונטען! איריאט! פון אונטען—זאגט מען אייך.
(אלי לויפט צו. אלע געסען זיך צונויף אין איין קערפער).

ראזען. געהט אוועק, א. ל. איך וועל איהם הרג'ענען. מערזאוועץ! דו
אלטער בעל-תאוה'ניק!

גאלדמאן. בריק, צערעמאנעט זיך מיט איהם נישט! ווילסט נישט
אוועק? נו, וועלען מיר דיר ווייזען די וועג, אהא! שלעפט
איהם! לאזט איהם פון די הענט נישט ארויס, — דער רוח זאל
אייך נעהמען! (אלי פאלט אויף א ביינקעל און וויינט שטיל, גאלדמאן
מיט בריק'ן שלעפען ארויס ראזענען און ראנגלען זיך מיט איהם אויף יענער
זייט מיהר, אין א וויילע ארום קעהרט זיך גאלדמאן אום). שוטה! (שפייט)
איריאט! א ווירקליכער איריאט! וואס זאגסטו אויף איהם,
אליטשקע? (געהט איבער'ן צימער, קוקענדיג אויף איהר מיט חניפה).

א. ל. מיט דארען האסטו געלעבט? מיך פערביטען אויף דארען? מיך?
וואו-ושע איז דער יושר, ווי באלד אזוי? מיך? גט! גט!
גאלדמאן (בעטענדיג). דו גלויבסט איהם אין איין-אמת'ן? (צולאכט זיך).
ס'איז דאך א משוגעת! איך—מיט אט דער גאר-נישט?

א. ל. איך וויל פון גאר-נישט הערען! גט! גט!
גאלדמאן. וואס איז פאר א גט-גט? ווי נאר עפעס-וואס, איז שוין
גט-גט! קיין שום גט וועל איך דיר נישט געבען. שכל האסטו?
דו מאך נישט אזוי מיט די הענט! (ווידער בעטער). אליטשקע, ווילסט
וועל איך זיך קענען דיר אויף די קניען שטעלען. נו, טרייב מיך נישט
(שטעלט זיך אויף די קניען).

א. ל. איך וויל נישט, דו זאלסט אויף די קניען שמעהען: איך דארף
דיינע קניען נישט. ביזט א מיאוס'ער בעל-תאוה'ניק, איין אלטער בעל-
תאוה'ניק! ביי דיר זענען דערוואקסענע קינדער און אזא ווייב, אזא ווייב...

גאלדמאן. נו, איך ווייס, איך שריי דאך פאר אלעמען, אז דו ביזט
איין אידעאל. איך האב דיר אויף קינעם נישט פערביטען, אט
איז דארען און אט ביזט דו, — ווער קען זיך קלייבען דארען, און נישט דיר?
אויף וואס בעדארף איך דארען, אז איך האב אזא פראכט, ווי דו? נו,
גענוג-ושע, נארעלע, היינט איז דאך ביי אונז אזא מאג, אזא שמחה...
א. ל. דוק זיך אפ אויף א טריט פון מיר: איך קען דיר נאָהענט נישט
זעהען (ער רוקט זיך אפ). האסטו זיך ביי איהרע פיס געוואלגערט...
געה אוועק, ווארום איך וועל דיר א זעץ טהון! פי, דו אלטער
בעל-תאוה'ניק, ווי מיאוס ביזטו מיר! מיך עקעלט, קוקענדיג אויף
דיר...

גאלדמאן. נו, אויף מיין עהרענווארט, אליטשקע, איך האב זיך נישט
געוואלגערט, נו, גייעב מיר שוין די האנט.

א. ל. (פערוואונדערט). און ס'איין עווענ'ניצע ס'איז! גלעט זיך, קושט זיך
מיט מיר און—אליטשקע, אליטשקע... פון דער מיאוס-
טער קריינק זאל זי שטארבען—מאקע די מינוט! אדאנק דיר,
סיאמע, פאר אלעס...

גאלדמאן. א. ל., ביי די קינדער שווער איך דיר, אז ס'איז נישט
אמת. דו ביזט דאך ביי מיר די איינציגע (אלי שוויינט).
אליטשקע, נו?

א. ל. איז מאקע איין-דער-אמת'ן—ניין? און דאך קען איך דארען ממש
נישט פערליידען... שווער מיר, שווער.

גאלדמאן. (שטעהט-אויף). און מיט דעם דאזיגען מערזאוועץ האב איך
מעהר קיין געשעפטען נישט. מיר וועט נאך בעסער זיין: איך
וועל בלייבען אליין, וועל פערגרעסערען דאס געהאלט בריק'ן,
און ער וועט מיר פערבייטען פינף יעפומען. ווי מיינסט דו,
אליטשקע?

א. ל. און דו ווי מיינסט?
גאלדמאן. איך מוין, אז ס'וועט זיין גוט.

א. ל. ווייסטו, סיאמע, מיר וואלטען איהם ביי זיך א צימערעל גע-
קענט אפראמען ביז גרישענקע וועט זיך אומקעהרען. אין
אבענד וואלט פרעהליכער זיין... ווי מיינסט דו?
גאלדמאן. און דו ווי מיינסט?

אל. איך מין, עס וואלט זיין גוט.
גאלד מאַנן. נו, דאנקען גאט. אַט בין איך שוין ווידער פרעה-
ליך. איך האָב נישט לייעב אַט די סצענעס מיט אַט די גא-
רשקענען... וואו זענען די קינדערליך? קום, אַליטשקע, צום
מיש. קינדער! בריק!

אל. איז מין, הייסט עס? נו, שווער מיר נאך אמאָהל.
גאלד מאַנן. (שפייט—אומצופרידען). ווידער? איך האָב דאך געזאָגט—
מין, מסתמא איז מין! א, אַט זענען די קינדער. צום מיש!
צום מיש! דו, אַליטשקע, זען זיך דא; די קינדער זען דא-
מין אנדער; אנאטאָלי וועט זיך קענען דיר זענען, און איך
אַט דא. גיסט אָן די גלעזלעך, אנאטאָלי.

אל. אנאטאָלי דוד'אָוויטש! איהר וועט שוין צו אונז אריבער וואוינען.
גאלד מאַנן. ווארט אויס, וועסט נאך עס צייט האַבען זאָגען איהם,
וואָס איילסטו זיך אזוי? וועסט נאך צייט האַבען. לויט מיר
אנדער איקרע, נאָר מעהר, מעהר: די לימאנע! נו, איך
גראטוליר דיר, אַליטשקע, מיט דער נייער דירה. און איך בריק,
וועל איך מאַרגען זאָגען עפעס זעהר איין אנגענעהמס...
לחיים, בריק! אַך, ווי עס טהוט מיר באַנג. וואָס יענקעלעוויטש
איז אוועק. איך וואלט איצטער מיט פערגעניגען אויסהערען
זיינע ווינשוניגען.

אל. גענוג שוין, סיאָמע, גענוג. דו ווילסט זיך שוין, דאכט זיך,
ווידער פערנאָדערנעהען... העכט-זשע און אייער גלעזל,
אנאטאָלי דוד'אָוויטש.

גאלד מאַנן. לויט מיר אנדער, אַליטשקע, נאך איקרע, נאָר מעהר...
וואָס זאָגט איהר, בריק, א? פרעהליך איז אויף דער וועלט צו
לעבען, אמת? איהר לאַכט! איך לאַך אויך. איך בין
א פרעהליך מענטשיל און האָב פיינט סצענעס; איך האָב פיינט
אַט די מיאוס'קייטען... אַליטשקע, געב מיר נאך אַביסעל
איקרע, — מעהר אַביסעל, מעהר...

פארהאנג.

Семенъ Юшкевичъ.

КОМЕДІЯ БРАКА

ВЪ 4-ХЪ ДѢЙСТВІЯХЪ.

Цѣна 40 к.

ОДЕССА.

Типографія Х. Н. Бялика и Ш. Бурьшкина, ул. Жуковского № 9.

1910.